

Samordnare inom välfärdsteknik &
IKT för att främja självständighet och
delaktighet för personer med
funktionsnedsättningar
Ett samverkansprojekt

Innehåll

1. Inledning.....	4
1.1. Begrepp	4
1.2. Rapportens disposition	5
1.3. Bakgrund – hur startade det hela	6
1.4. Samverkansforskning	6
2. Syfte, fokusområde och avgränsningar	7
2.1. Avgränsningar utvecklingsprojekt för respektive kommun	8
2.1.1. Mellerud	8
2.1.2. Munkedal.....	8
2.1.3. Orust	9
2.1.4. Tanum.....	10
2.1.5. Uddevalla.....	10
2.1.6. Vänersborg	10
2.2. Forskningsprojekt.....	11
3. Arbetsätt, aktiviteter och process	13
3.1. Arbetsätt.....	13
3.2. Aktiviteter.....	13
3.2.1. Nätverk och nätverksmöten	13
3.2.2. Forskningsprojektet	16
3.2.3. Enkäter.....	17
3.2.4. Utbildningar i workshopformat	17
3.2.5. App-café	18
3.2.6. Inspirationsdag	18
3.2.7. DART & Klangfärg.....	19
3.2.8. Avstämningsmöten	20
3.2.9. Aktiviteter utanför projektets ramar	21
4. Resultat.....	23
4.1. Effekter och konsekvenser i verksamheten	23
4.1.1. Exempel från brukare och personal	24
4.2. Hur har det varit att delta?.....	27
4.3. Framgångsfaktorer och hinder att överbrygga	28
4.3.1. Kunskap och kompetens i relation till välfärdsteknik	29
4.3.2. Etiska aspekter.....	30
4.3.3. Tekniktillgång	31

4.3.4.	Samverkan, organisation och organisering.....	32
4.3.5.	Kostnader.....	32
4.4.	Hur väljer kommunerna att gå vidare	33
5.	SAMMANFATTANDE DISKUSSION	35
5.1.	Vad har det gett?.....	36
5.2.	Och nu då.....	38
	Bilaga 1	41
	Bilaga 2	43
	Bilaga 3	45
	Bilaga 4	47
	MELLERUD	47
	MUNKEDAL	48
	ORUST.....	48
	TANUM	49
	UDDEVALLA	50
	VÄNERSBORG.....	50

1. Inledning

Detta är en slutrapport som beskriver, diskuterar och sammanfattar det treåriga¹ samverkansprojektet ”Välfärdsteknik med inriktning mot IKT inom funktionshinderområdet”². Det har varit ett samverkansprojekt mellan; Fyrbodals kommunalförbund, Mellerud, Munkedal, Orust, Tanum, Uddevalla, Vänersborg samt barn- och ungdomsvetenskapliga forskningsmiljön (BUV) vid Högskolan Väst. Huvudansvarig för denna rapport är projektledare Maria Klamas, FoU Socialtjänst, men hela projektgruppen har deltagit i att formulera och redigera rapporten och är därmed gemensamt ansvariga för innehållet i den.

Projektet har bestått av två projekt i ett; dels ett utvecklingsprojekt och dels ett forskningsprojekt. Forskningsprojektet har beforskat en del av utvecklingsprojektet. Föreliggande rapport är främst en återrapportering av utvecklingsprojektet och ger enbart en kortare sammanfattning av forskningsprojektet. En fullständig återrapportering av forskningsprojektet sker i en rapport sammanställd av de forskare som genomfört forskningen³. Utöver den rapporten kommer även vetenskapliga artiklar att publiceras.

Utvecklingsprojektets syfte var att, via utsedda samordnare i välfärdsteknik (i rapporten kallade SIV:are), stödja och utveckla personalens kunskap och handhavande kring välfärdsteknik med fokus på IKT för personer med funktionsnedsättningar för att därigenom främja dessas delaktighet och självständighet⁴.

Varje deltagande kommun utsåg en eller två samordnare vilka haft cirka 30 % totalt av sin(a) tjänst(er) för att jobba med utvecklingsprojektet. Deras uppgift har varit att; stödja, inspirera, motivera och utbilda personalgrupper i teknikanvändande. Utöver det bildade samordnarna ett nätverk med syfte att utbyta kunskap, erfarenheter och erbjuda kollegialt stöd. En del av deras projekttid användes också till att delta i forskningsprojektets olika delar.

1.1. Begrepp

När vi i rapporten använder begreppet **välfärdsteknik** menar vi, såsom anges i Socialstyrelsens termbank, ”de olika typer av digitala tekniker vars syfte är att behålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för en person som har eller löper förhöjd risk att få en funktionsnedsättning”⁵. Andra begrepp som ses som synonyma med

---

¹ Projektet startades med avsikt att pågå i 2 år, men med möjlighet till förlängning till totalt 3 år. Beslut från samtliga projektkommuner hade inkommit 15 mars 2017 om att förlänga projektet med ett år, till en total projekttid på 3 år.

² Begrepp förklaras under rubrik 1.1.

³ https://www.hv.se/globalassets/bilder/ios/digitalt-stod-for-delaktighet_screen.pdf

⁴ På grund av samarbetet med barn och ungdomsvetenskap avgränsades projektet till enbart barn, unga och unga vuxna upp till 30 år.

⁵ <http://termbank.socialstyrelsen.se/#results>

välståndsteknik är välfärdsteknologi och digital teknik⁶. Inom vård och omsorg kallas digital teknik som ökar delaktighet, aktivitet, självbestämmande och självständighet för välfärdsteknologi och välfärdsteknik.

När det gäller **IKT**, som står för informations- och kommunikationsteknik, så menar vi den teknik som syftar till den kommunikation som uppstår mellan människor i användandet av digitala verktyg. Med digitala verktyg menas datorer, surfplattor, digitalkamera, mobiltelefon och alla former av teknik som används för att kommunicera något. Föreliggande projekt fokuserar främst på IKT såsom surfplattor och smarta telefoner och således inte robotar, larm etc.

I rapporten använder vi såväl begreppet **brukare**, som **individ**, **person**, **medborgare**. Vi kunde valt att använda enbart begreppet brukare som då kategoriserar de personer som har någon form av insats via LSS⁷ beviljad. Eftersom det enbart är dessa personer som omfattats av projektet kunde det ha varit ett enhetligt begrepp att förhålla sig till. Nu försöker vi dock lyfta varje person, individ utöver det att vara brukare till att vara medborgare i samhället på samma villkor som andra. Av det skälet ser vi det av stort signalvärde att inte använda enbart begreppet brukare.

Samordnare i välfärdsteknik, förkortat **SIV**, är det begrepp, den beteckning som projektdeltagarna själva givit sitt uppdrag i projektet. Beteckningen avser att tydliggöra att de har en samordnade roll och inte något ansvar för tekniska lösningar eller support.

1.2. Rapportens disposition

Inledningsvis ges en bakgrund till projektet och vad samverkansforskning är för något. Därefter kommer ett avsnitt om syfte, fokusområde och avgränsningar. Den tredje delen är ett kapitel som belyser arbetssätt, den process och de aktiviteter som bedrivits under projektets tre år. I den fjärde delen ges en bild av de effekter som projektet har gett brukare, personal och de som deltagit i projektet, det vill säga SIV:arna. Såväl framgångsfaktorer som hinder som uppmärksammas under projektiden lyfts fram. Förhoppningen är att de kan användas för att öka förutsättningarna för att välfärdsteknik och IKT ska kunna användas på ett sätt som främjar självständighet och delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning. Denna del avslutas med ett stycke om hur fortsättningen ser ut i respektive projektkommun. Rapporten avslutas med en sammanfattande diskussion om vad vi har gjort och vad det har gett, men också vilka framgångsfaktorer i SIV:arnas roll och uppdrag vi kan se har bidragit till dessa effekter och skillnader. Sist men inte minst har vi samlat ett antal punkter som vi gärna vill att du som läsare bär med dig i ditt fortsatta arbete med att integrera välfärdsteknik som en stödform i det ordinarie stödarbetet.

---

⁶ <http://www.mfd.se/kunskapsraden/digital-teknik/>

⁷ Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-1993387-om-stod-och-service-till-vissa_sfs-1993-387

1.3. Bakgrund – hur startade det hela

Idén till projektet uppkom i samband med en inspirationsdag på temat välfärdsteknik under 2014. En deltagare i planeringsgruppen kom med idén om att ha någon form av teknikansvarig i varje kommun med fokus på funktionshinderområdet och att om flera kommuner inrättade samma funktion kunde man ha ett nätverk för att stödja varandra. Detta teknikombud skulle tilldelas viss procent i tjänsten för uppdraget och det skulle förslagsvis vara personer med intresse för välfärdstekniska lösningar och med stor kunnsighet om målgruppen som skulle få detta uppdrag.

Kontakt togs med Emma Sorbring vid barn- och ungdomsvetenskapliga forskningsmiljön vid Högskolan Väst, för att diskutera i vilken mån denna idé kunde utvecklas till ett samverkansforskningsprojekt.

En projektidé skrevs fram för att kunna presenteras för socialchefs nätverket och för kommunernas representanter i FoU-rum funktionshinder/socialpsykiatri. Syftet med denna projektidé var att kommunerna skulle kunna fatta beslut om ett eventuellt deltagande. Den var således på en övergripande nivå, eftersom det i samverkansforskningsidén ligger att teamet gemensamt sätter syfte och riktning på projektet vid uppstart⁸. Projektidén inkluderade också kostnader och tidsåtgång. Det preliminära syftet som skrevs fram initialt var;

”Att via ett teknikombud⁹ kunna stödja, utveckla personalens kunskap samt handhavande kring välfärdsteknik för personer med funktionsnedsättningar för att främja delaktighet och självständighet. Såväl möjliggörande som hindrande aspekter skulle studeras och tas i beaktande. Det utvidgade syftet var också att studien skulle kunna leda till verksamhetsutveckling och på så sätt bidra till att skapa en mer kunskapsbaserad socialtjänst”

De kommuner som valde att delta i projektet var Mellerud, Munkedal, Orust, Tanum, Uddevalla och Vänersborg. När detta var beslutat och avtal skrivna var det dags att tillsammans skapa projekten, det vill säga såväl utvecklingsprojekt som forskningsprojekt¹⁰.

1.4. Samverkansforskning

Som vi skrev inledningsvis, bestod projektet egentligen av två projekt; ett utvecklingsprojekt och ett forskningsprojekt, där forskningsprojektet beforskat en viss del av utvecklingsprojektet. Utvecklingsprojektet var i sig ett samverkansprojekt mellan de sex deltagande kommunerna och Fyrbodals kommunalförbund, FoU Socialtjänst. När det gäller forskningsprojektet så var det ett samverkansprojekt mellan kommunerna, FoU Socialtjänst och den barn och ungdomsvetenskapliga forskningsplattformen vid Högskolan Väst. I detta

---

⁸ Mer om detta senare i rapporten

⁹ Benämningen teknikombud byttes vid projektstart ut till samordnare inom välfärdsteknik och IKT, vilket beskrivs senare i rapporten

¹⁰ Tillvägagångssättet beskrivs mer i kapitel 3

avsnitt beskrivs den form av samverkansforskning som gäller för den så kallade BUV-miljön vid Högskolan Väst i Trollhättan¹¹.

BUV arbetar bland annat med en samverkansmodell vars syfte är att främja forskning som sker i nära samarbete med externa aktörer. Forskaren och den externa verksamheten formulerar tillsammans den frågeställning som ska studeras vilket medför att såväl verksamheten som BUV-miljön kan dra nytta av det genererade resultatet. Det är viktigt att frågeställningarna formuleras så att de både har högt vetenskapligt intresse och stor relevans för den aktuella verksamheten.

Finansiellt står Högskolan Väst för 2/3 av kostnaden och verksamheten för 1/3. Rent konkret innebär det att varje projekt har forskare i projektet motsvarande 30 procent av en heltidstjänst. Det finns också ett mentorstöd kopplat till samverkansmodellen vilket innebär att BUV:s verksamhetsledare träffar forskargruppen (forskare i samtliga projekt) vid ett antal tillfällen för att utgöra ett stöd i forskningsprocessen.

Utöver akademisk publicering, vilket är ett krav från högskolan sida, ska projektet även avrapporteras och spridas till den externa verksamheten. Eftersom det ska vara enkelt för verksamheten att ta till sig resultatet och omsätta det i praktiken, kommer forskaren och verksamheten tillsammans överens om i vilken form slutrapporteringen ska ske. När det gäller föreliggande projekt har vi gemensamt kommit överens om att forskningsprojektet, utöver de vetenskapliga artiklarna, ska avrapporteras i form av en kortrapport som skrivs av de forskare som deltagit i projektet, medan utvecklingsprojektet redovisas i en separat rapport formulerad av projektledare med stöd av projektgruppen. Samtliga parter deltar vid den muntliga återrapporteringen.

2. Syfte, fokusområde och avgränsningar

Syftet med utvecklingsprojektet var att via samordnare i välfärdsteknik med inriktning mot IKT (SIV:are) stödja och utveckla personalens kunskap och handhavande kring välfärdsteknik för personer med funktionsnedsättningar för att därigenom främja dessas delaktighet och självständighet. Ytterst handlade det således om att skapa ökade förutsättningar för brukarnas möjligheter till ett teknikanvändande som gynnade deras självständighet och delaktighet.

Fokusområde för utvecklingsprojektet var digitalt stöd, såsom exempelvis appar och spel, med fokus på; kommunikation, orientering, struktur och underhållning. Viktiga aspekter var också motivation, lärande och återhämtning. Vi har i projektet främst använt oss av surfplattor och smarta telefoner.

---

¹¹ <https://www.hv.se/forskning/barn-och-ungdomsvetenskap/>

De **avgränsningar** som gjorts har gjorts dels i relation till hanterbarhet för SIV:arna, dels i relation till att passa in för det område som barn- och ungdomsvetenskapliga forskningsplattformen har, dvs barn, unga och unga vuxna. Detta har inneburit att de verksamheter och personalgrupper som utvecklingsprojektet jobbat mot har varit den personal som stödjer barn och unga med funktionsnedsättningar (upp till och med 30 år) med någon av insatserna; daglig verksamhet, bostad med särskild service eller korttidsvistelse enligt LSS¹². Utöver det har varje deltagande kommun gjort sina avgränsningar för vilka verksamheter och personalgrupper som respektive SIV ska stödja inom projektet för att tillse att det blir hanterbart för SIV:arna inom ramen för sitt uppdrag.

2.1. Avgränsningar utvecklingsprojekt för respektive kommun

I detta avsnitt beskrivs kortfattat varje deltagande kommun för att ge en övergripande bild av hur många invånare som finns, hur många verksamheter inom funktionshinderverksamheten man har samt i viss mån hur många brukare och personal som finns kopplat till dessa verksamheter. Utöver det beskrivs också SIV:arna, på vilken procent de har varit SIV:are samt vilka avgränsningar de gjort i projektet, det vill säga vilka verksamheter och personalgrupper som inkluderats i projektet.

2.1.1. Mellerud

Mellerud är en liten kommun med knappt 10 000 invånare. Stöd och service är en förhållandevis stor sektor sett till kommunstorleken. Det finns åtta bostäder med särskild service enligt LSS, ett korttidsboende för barn och unga samt sju grupper inom daglig verksamhet. Till detta kommer personlig assistans och socialpsykiatri som också är organiserade under stöd och service. Totalt finns 152 beslut enligt LSS och cirka 130 personal anställda för att utföra dessa beslut.

I Mellerud har det under projekttiden varit två stycken SIV:are, Anette Lundgren, stödpedagog på korttidsboende och Ann-Britt Nordqvist, verksamhetspedagog i daglig verksamhet och boende. De har haft vardera 15 % i sin tjänst att lägga på projektet.

För att göra uppdraget som SIV:are hanterbart avgränsade de sina insatser till tre verksamheter; ett korttidsboende, Stjärnan, en gruppboende, Gården och en daglig verksamhet, Stallet. Inom dessa verksamheter finns cirka 20 brukare och 17 personal som har inkluderats i projektet.

2.1.2. Munkedal

Munkedal har drygt 10 000 invånare. När det gäller stöd till personer med funktionsnedsättning så finns det idag fem dagliga verksamheter, en servicebostad och tre

---

¹² Rent faktiskt har personalen som fått utbildnings- och stödinsatser via projektet haft brukare i andra åldrar än urvalsåldrarna vilket ger att denna personal har kunnat använda sin nya kunskap i arbetet med brukare utanför projektets urvalsgrupp.

gruppbo­städer. Totalt sett är det cirka 70 personal som arbetar för att stödja de 40 brukare som har sitt stöd via LSS. För att avgränsa projektet så det skulle vara hanterbart för SIV:arna valde man att fokusera på de fem dagliga verksamheterna, vilket motsvarar cirka 15 personal som fått utbildnings- och stödinsatser (25 som fått information om projektet) och denna personal stödjer totalt cirka 15 - 20 brukare inom projektets målgrupp. Totalt i daglig verksamhet finns cirka 30 - 35 brukare i kommunen som har haft möjlighet att ta del av kunskapen.

Vid uppstarten av projektet hade Munkedal två SIV:are, en habiliteringspersonal, Laila Moberg och en arbetsmarknadskonsult Wivi-Anne Wiederman vilka hade cirka 15 % vardera till projektet. Under projektets gång byttes de ut mot två nya personer, Angelica Gustafsson och Madeleine Olsson. Båda är verksamhetspedagoger och har haft projekttid motsvarande 15 % vardera i sin tjänst.

2.1.3. Orust

Orust är en av projektkommunerna, men under dessa tre år har de inte kommit igång med några projektaktiviteter. Nedan ges en bild av hur det var tänkt, men också en tänkbar förklaring till varför det blev som det blev. Vi är medvetna om att det finns flera faktorer som kan ha medverkat till detta. Orust har dock deltagit i nätverksgruppen och vid presentationer av projektet.

Orust är en kommun med drygt 15 000 invånare. I kommunen finns sex gruppbo­städer och lika många grupper inom daglig verksamhet. Avgränsningen, så som den var tänkt, i projektet var att SIV:aren skulle fokusera på de sex dagliga verksamheterna samt en gruppbo­stad, vilket totalt omfattade cirka 35 personal som i sin tur ger stöd till cirka 45 brukare. Valet av verksamheter baserades dels på den utvalda åldersgruppen dels på att det rent praktiskt skulle underlätta då vald gruppbo­stad hade nära kontakt med daglig verksamhet.

För att handha projektet valde Orust att ha en SIV:are som också arbetar som stödassistent inom daglig verksamhet, Joakim Hansson. Inledningsvis fanns enbart en viss tid avsatt i tjänsten för att Joakim skulle kunna delta vid nätverksmöten och vid presentationer av projektet. Meningen var att han skulle få mer projekttid så snart förutsättningarna för en reell uppstart av projektet lokalt på Orust var på plats. Dessvärre kom projektet aldrig riktigt igång på Orust så de sista 15 - 16 månaderna av projekttiden avsattes inte någon arbetstid alls för honom till projektet.

Vid projektstart hade inte Orust kommit igång alls med det som rörde välfärdsteknik inom funktionshinderområdet. Under det första året saknades surfplattor. När de väl köptes in, uppstod problem kring hanteringen av dem och användarkonton etc. Rutiner för hur organisationen skulle hantera detta inom stöd och omsorg saknades, vilket medförde att surfplattorna blev liggandes i sina förpackningar och inte kunde startas upp för att användas. En stor bidragande orsak till att projektet inte till fullo genomförts på Orust är också att byte av chefer har skett på enhetsnivå och verksamhetsnivå inom funktionshinderverksamheten,

men också inom enheten för digitalisering (tidigare it-enheten).

2.1.4. Tanum

Tanums kommun har nästan 13 000 invånare. Funktionshinderverksamheten i kommunen består av totalt 119 individer med LSS-beslut och 110 personal. Dessa är fördelade på en daglig verksamhet med 40 individer, fyra boenden för vuxna med 27 individer, ett boende för barn med två individer, ett korttidsboende för elva individer, socialpsykiatri för 22 individer och en assistansverksamhet för 17 individer.

I projektet valde Tanum att ha en SIV:are, Frida Lundqvist på 25 %. Frida arbetar som metodutvecklare och systemadministratör med en bakgrund som pedagog i verksamheterna. Hon har varit föräldraledig en period och då ersatts av Josephine Karlsson, utvecklingsledare. 67 individer och 70 personal inom daglig verksamhet och samtliga boenden har ingått i projektet. Det höga antalet deltagare beror på att kommunen redan hade en uppbyggd organisation för teknik och pedagogstöd.

2.1.5. Uddevalla

Uddevalla kommun har cirka 55 000 invånare. Avdelningen för stöd och service till personer med funktionsnedsättning är uppdelad i tre sektioner;

- bostäder (gruppboenden och serviceboenden) med totalt drygt 30 verksamheter där cirka 220 brukare och 270 personal har sitt stöd respektive arbetar
- dagligverksamhet med cirka 25 verksamheter där cirka 270 brukare har denna insats beviljad och cirka 80 personal arbetar
- tre korttidsverksamheter inom vilka det arbetar cirka 20 personal, samt cirka 370 personal som jobbar med personlig assistans/ledsagare/kontaktpersonal/avlösare.

Projektet startade upp i två verksamheter, en daglig verksamhet och en gruppboende, med två respektive sju personal i respektive verksamhet.

I projektet har det varit två stycken SIV:are, en arbetsterapeut och en verksamhetspedagog, Therese Andersson och Mia Gullmarsvik. De har haft cirka 10 - 15% av sin tjänst för att arbeta med projektet. Under sex månader år 2016 var Mia föräldraledig utan ersättare och under 2018 var Therese föräldraledig även hon utan ersättare.

2.1.6. Vänersborg

Vänersborg har cirka 39 000 invånare. När det gäller stöd till personer med funktionsnedsättning så finns det flera verksamheter både utifrån SoL¹³ och LSS. Det finns

- Bostad för vuxna med särskild service enligt LSS
- Bostad för psykiskt funktionshindrade enligt SoL och LSS
- Boendestöd
- Aktivitetshus för psykiskt funktionshindrade (ej biståndsbedömd)

---

¹³ Socialtjänstlagen https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453

- Personlig assistans
- Korttidsvistelse utanför det egna hemmet
- Avlösarservice i hemmet
- Kontaktperson
- Korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år

Vänersborg valde att inkludera hela LSS och socialpsykiatriverksamheterna i projektet och man har för detta haft två SIV:are på vardera 15 % i sin tjänst för projektet. Inledningsvis var det Maria Nårdal, arbetsterapeut som tillsammans med Daniel Sinders verksamhetspedagog som var SIV:are. När Maria bytte tjänst ersattes hon med Johan Henriksson som arbetade som habiliteringsassistent vid ett LSS-boende. Johan slutade dock i projektet i samband med att han påbörjade studier under hösten 2018. Han ersattes inte, utan Daniel tog över hela ansvaret som SIV:are under den tid som kvarstod av projektet.

2.2. Forskningsprojekt¹⁴

Forskningsprojektet har bedrivits av forskare inom den barn- och ungdomsvetenskapliga forskarmiljön vid Högskolan Väst och har syftat till att öka kunskapen om och i så fall hur IKT såsom surfplattor, mobiltelefoner och datorer kan främja delaktighet och självständighet för barn och unga med intellektuell funktionsnedsättning inom LSS-verksamhet. Forskningsprojektet har bestått av två delstudier. Den första delstudien har genomförts av Charlotta Isaksson och Elisabet Björquist och den andra delstudien av Elisabet Björquist och Nina Tryggvason.

I den första delstudien (2016 - 2017) har personal inom verksamheterna korttidsvistelse, bostad med särskild service och daglig verksamhet i en av de deltagande kommunerna intervjuats. I den här kommunen har en särskild satsning på surfplattor och olika applikationer genomförts, vilket förutom fysisk tillgång till tekniken vid verksamheterna, även inkluderat utbildning av personal. Syftet med forskningsstudien har varit att undersöka hur surfplattor integrerats i verksamheterna, samt om och på vilket sätt tekniken kan bidra till att öka de ungas delaktighet. Under intervjuerna ombads personalen att så utförligt och levande som möjligt berätta om situationer då de tillsammans med barn och unga använt surfplatta. Resultatet visar att tekniken har integrerats på två olika sätt i LSS-verksamheterna; Å ena sidan har användningen av surfplattan blivit en aktivitet *i sig*, vilken vanligtvis schemalagts till ett par gånger i veckan. Ändamålet med att använda verksamhetens surfplattor på detta sätt skiftade. Det kunde vara för lek, lärande eller för att de unga skulle få möjlighet till lugn och ro tillsammans med en personal. Å andra sidan användes surfplattan som ett kommunikativt och strukturerande *stöd* i utförandet av andra aktiviteter (t ex promenader, matlagning och sociala möten). Studien visar att det är när tekniken används som stöd för annan aktivitet som användningen har störst potential att främja delaktighet. Det gäller särskilt då barnen själva tar initiativ till att använda tekniken för att underlätta kommunikationen med andra. Det senare

---

¹⁴ Detta avsnitt är skrivet av Elisabet Björquist, en av de forskare vid Högskolan Väst som genomfört forskningsstudierna i detta projekt.

underlättades om den unge hade en egen surfplatta, vilket inte alltid var fallet. Även om tillvägagångssättet att använda surfplattan som stöd för annan aktivitet ter sig mest delaktighetsfrämjande kan den schemalagda användningen också vara av vikt. Detta för att göra tekniken begriplig för den unge och skapa ett intresse, liksom en möjlighet att använda tekniken för de unga som annars inte har tillgång till den. Genom att erbjudas surfplatta som specifik aktivitet har de unga getts tillfälle att lära sig hantera tekniken, vilket kan ses som ett steg på väg till ökad delaktighet och självständighet. Delstudie 1 har resulterat i en vetenskaplig artikel som kommer att skickas till en vetenskaplig tidskrift i början av 2019.

Delstudie 2 (2018) har ett brukarperspektiv och i den har fem av de deltagande kommunerna deltagit. Barn och unga inom verksamheterna korttidsvistelse och daglig verksamhet har intervjuats av personal som känner till de ungas kommunikationssätt och som de känner sig trygga med. Intervjuerna har haft karaktären av informella samtal kring de ungas erfarenheter av och syn på användningen av digital teknik. Därefter har den personal som genomfört intervjuerna med de unga, deltagit i fokusgruppsintervjuer. Det empiriska materialet för delstudie 2 består således av personalens tolkning av vad som framkommit genom intervjuerna med de unga. Resultatet visar att den digitala tekniken är en naturlig del i de ungas vardag. Tekniken används på många olika sätt, ofta kreativt, för att lära sig nya saker, söka information, utveckla och fördjupa intressen, spela spel och ha kontakt med andra. De unga efterfrågar tillgång till samma teknik som andra jämnåriga har. De önskar också att personal som kan och har intresse för digital teknik vid behov ska vara tillgängliga som stöd när de ska lära sig och använda den ”nya” tekniken. De hinder de unga upplever för att kunna använda tekniken, så som de önskar, handlar därför om att ”rätt” personal inte alltid finns tillgänglig och att den tekniska utrustningen, som exempelvis surfplattor, och fungerande internet inte finns i den omfattning som är önskvärt och därför inte kan användas när och hur de unga själva vill.

Hela studiens resultat visar att digital teknik i LSS verksamheter har potential att öka såväl delaktighet som självständighet. För att detta ska uppfyllas krävs individualiserad teknik som kan användas på de ungas egna villkor. Det kräver en organisation med kunsig och intresserad personal, en satsning på tillräcklig tillgång till teknik och ett fungerande internet.

Båda delstudierna redovisas våren 2019 i en vetenskaplig rapport publicerad i Högskolan Västs rapportserie.

3. Arbetsätt, aktiviteter och process

I detta kapitel beskrivs hur vi gått tillväga när vi arbetat i projektet och vilka aktiviteter som genomförts. Beskrivningen är övergripande och inkluderar således samtliga kommuner. En förteckning över vilka aktiviteter respektive kommun gjort under de tre åren finns redovisat i bilaga i slutet av rapporten. Grundförutsättningen i såväl arbetsätt som aktiviteter är SIV:arna. Det vill säga att respektive deltagarkommun har givit denna samordnande funktion till en medarbetare på viss procent.

3.1. Arbetsätt

Som tidigare nämnts är detta ett samverkansprojekt, bestående av två projekt i ett. Dels utvecklingsprojektet som drivits av de sex deltagande kommunerna och FoU Socialtjänst vid Fyrbodals kommunalförbund, dels forskningsprojektet som drivits gemensamt av de tidigare nämnda i samverkan med barn- och ungdomsvetenskapliga forskarmiljön vid Högskolan Väst (BUV). Det processinriktade arbetsättet är gemensamt för båda projekten.

Gemensamt och enskilt, i stort som i smått, har utgångspunkten och fokus varit brukarnas delaktighet och självständighet. Detta inkluderar de diskussioner vi haft, de beslut och avvägningar vi gjort, men också hur vi valt att lyfta fram detta projekt för andra. Rent konkret innebär det att det alltid ska finnas en koppling till brukaren, dennes behov och dennes genomförandeplan, så att metoder, arbetsätt och olika verktyg används utifrån de mål som individen har. Det innebär ett synsätt där välfärdsteknik och IKT ska ses som **ett** sätt som kan främja brukares delaktighet och självständighet, men att en individuell bedömning av hur individens mål nås på bästa sätt alltid måste göras, helt i enlighet med de nationella målen för funktionshinderpolitiken¹⁵.

3.2. Aktiviteter

I detta avsnitt beskrivs de aktiviteter som genomförts under projekttiden. Nätverket av SIV:are och de tillhörande nätverksmötena har varit ett bärande inslag under hela projekttiden, därför inleds avsnittet med en beskrivning av dessa träffars arbetsätt och innehåll. Därefter beskrivs ett antal aktiviteter som nätverket gemensamt beslutat att genomföra och i hög utsträckning också har utvecklat tillsammans, allt inom ramen för projektets syfte och avgränsningar. Avsnittet avslutas med sådana aktiviteter som vi blivit inbjudna till och valt att genomföra även om de inte rymts inom vare sig projektets tids- eller innehållsliga ramar.

3.2.1. Nätverk och nätverksmöten

Det är med nätverket som form som projektet och dess aktiviteter har utvecklats. Ända från projektidén och genom hela projektet har vi följt det framskrivna övergripande syftet med nätverket och dess uppdrag, det vill säga; utbyta kunskap och erfarenheter samt stödja varandra i uppdraget som SIV:are. Utöver det skulle också viss tid i nätverket läggas på att

---

¹⁵ <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/funktionshinder/mal-for-funktionshinderspolitiken/>

delta i forskningsprojektets olika delar. Deltagarna, alltså SIV:arna har även de utvecklats under projektets gång, såväl som grupp som enskild SIV:are och person, något vi återkommer till i stycke 4.2.

Utifrån den ram som angavs i första projektskissen¹⁶ konkretiserades projektplanen till såväl form som innehåll, både vad gäller det arbete som skulle bedrivas i den egna kommunen och gemensamt i nätverket. Varje nätverksträff pågick i cirka tre timmar per tillfälle och agendan formulerades gemensamt. En stående punkt på agendan har varit avstämningar kommun för kommun, där SIV:arna lyft fram aktuella frågor, vad som var på gång, hur det gick och vilka aktiviteter som var planerade. Nätverket skapade också gemensamt informations- och utbildningsmaterial samt samverkade kring olika aktiviteter. Diskussioner om forskningsprojektet har skett fortlöpande och vid några tillfällen har forskarna deltagit vid nätverksträffarna.

Under 2016 träffades nätverket vid elva tillfällen, utöver det genomfördes ett avstämningsmöte där chefer eller motsvarande bjöds in (mer om dessa avstämningsmöten nedan). Under 2017 hade vi fem nätverksträffar och utöver det genomfördes en inspirationsdag samarrangerad med Högskolan Väst, BUV-miljön (vilken presenteras mer nedan i egen rubrik). Under 2018 träffades nätverket vid sju tillfällen, samt genomförde ytterligare ett avstämningsmöte.

2016

Stort del av i synnerhet första halvan av 2016 ägnades åt att formera projektet tillsammans. Av det skälet träffades nätverket mer frekvent, allt för att sätta en grund i och en ram för projektet som alla kände sig delaktiga i och trygga med. Med utgångspunkt i den övergripande projektplanen och det preliminära syftet, avgränsningar och innehåll mejslades den gällande projektplanen och riktningen fram. Projektdeltagarnas förväntningar och det egna deltagandet lyftes fram och diskuterades.

Det gruppen enades om rätt snabbt var att brukarperspektiv skulle vara i fokus och att brukarens delaktighet och självständighet skulle vara styrande i såväl utvecklings- som i forskningsprojektet.

Initialt diskuterades också titel på projektdeltagarna, vilka deras arbetsuppgifter mer konkret skulle vara samt vilka lokala avgränsningar som skulle göras. Detta kopplades samman till de förutsättningar man hade för att utföra sitt uppdrag. Inledningsvis kallade sig deltagarna för TAS (Teknikansvarig samordnare), vilket ganska omgående byttes ut till SIV (samordnare inom välfärdsteknik med inriktning mot IKT). Syftet med detta byte var att inte åta sig ett tekniskt supportansvar, men också för att tydliggöra att deras roll och uppdrag inte fokuserade på teknik i allmänhet utan mer på samordning och stöd.

---

¹⁶ Bilaga 1

Uppdraget mejslades fram och vi diskuterade också vilka aktiviteter som skulle genomföras, både gemensamt och enskilt i varje kommun. För att få en mer välgrundad idé om vilka aktiviteter och vilket stöd som personalen behövde i kommunerna ville projektdeltagarna genomföra en kartläggning. Två enkäter utformades gemensamt, en för brukarna och en för personalen¹⁷. Resultatet från dessa låg till grund för de aktiviteter som SIV:arna planerade och sedan genomförde under projektiden. Varje kommun formulerade tids- och aktivitetsplaner för att ha något att hålla sig till, vilka givetvis reviderades fortlöpande, allt utifrån vad som skedde under projektiden.

Ett gemensamt informationsmaterial skrevs fram om projektet så att detta kunde användas utåt till såväl brukare, närstående, chefer, politiker, personalgrupper och andra, allt för att få spridning av och förståelse för projektet.

Redan tidigt började SIV:arna att samla på sig olika förutsättningar och hinder som de stötte på under projektiden. Dessa aspekter sågs relevanta att ta vara på och diskutera för den fortsatta utvecklingen, inte bara av projektet utan av välfärdsteknik och IKT i kommunerna inom funktionshinderområdet. Diskussionen om dessa aspekter intensifierades under 2017.

2017

Under 2017 var det stort fokus på att planera, genomföra och följa upp olika aktiviteter i de egna kommunerna, såsom information till och utbildning av personal. Under 2017 blev också diskussionerna om att förlänga projektet till totalt tre år mer konkreta. När det gällde forskningsstudien så genomfördes delstudie ett under detta år.

Den insamling av förutsättningar och hinder som påbörjats under 2016 sammanställdes. Dels för att fortsätta diskussionen av dessa i nätverket, men också för att lyfta dessa frågor i den egna kommunen. Frågorna lyftes även på det avstämningsmöte som hölls där projektkommunernas chefer (eller motsvarande) var inbjudna.

Det var olika frågeställningar allt från det som handlade om ledning och organisation såsom roll och ansvarsfördelning när det gäller detta område. Mer konkret rörde det sig om frågor som; vad är det SIV:arna ska göra i relation till pedagoger, teknikombud, it-avdelningen och andra? Det innebar också ett klargörande kring vilka grupperingar som redan fanns och vad respektive gruppering ansvarade för. Ett önskemål som lyftes fram då var en processplan för att tydliggöra hur personalens kunskap och handhavande skulle utvecklas och upprätthållas. I samtal om och arbete med välfärdsteknik och IKT blir också frågor om tillgänglighet och support aktuella, något som man ansåg måste styras upp organisatoriskt¹⁸.

2018

I nätverket var det under 2018 stort fokus på vad som kvarstod att göra under det sista

---

¹⁷ Se bilaga 2 och 3

¹⁸ Dessa frågor och aspekter återkommer vi till längre fram i rapporten

projektåret. Det handlade också om att mer distinkt påbörja diskussioner hemmavid om hur man avsåg ta vara på kunskap och erfarenheter från projektet samt om och så fall hur en fortsättning skulle kunna se ut. Det vill säga skulle projektet avslutas helt eller tänkte man fortsätta med SIV:are i någon form och ge fortsatt stöd till de personalgrupper som deltagit i projektet och kanske rent av utöka utbildning och stödinsatser även till andra personal- och brukargrupper.

Ytterligare ett fokus under 2018 var att fortsätta diskussionen om och än mer strukturera upp de erfarenheter, framgångsfaktorer, hinder och svårigheter som uppmärksammats under åren. Allt för att tydliggöra för projektkommunerna om vad de behövde jobba vidare med inom området välfärdsteknik med fokus på IKT inom funktionshinderområdet.

När det gäller forskningsprojektet så startade delstudie två upp. För nätverket innebar det flera diskussioner om etik, metod och genomförande. GDPR och organisering av frågor kring välfärdsteknik och IKT fick även det ett stort utrymme i nätverksdiskussionerna.

Den enda gemensamma aktiviteten som genomfördes under 2018 var ett avstämningsmöte (mer om det nedan i egen rubrik).

Ett önskemål väcktes om att nätverket skulle fortleva även efter projekttidens slut och att då även inkludera andra kommuner. Ett förslag om fortsatt nätverk skrevs fram och lyftes till representanterna i FoU-Rum funktionshinder/socialpsykiatri, vilka sa ja till det med Maria Klamas som fortsatt nätverksledare.

3.2.2. Forskningsprojektet

Ett uppdrag för nätverket har varit att delta i forskningsprojektets olika delar. Såsom präglar samverkansforskning, fanns SIV:arna med i diskussionerna om forskningsprojektets syfte, metod, frågemanualer, informationsbrev etc. Forskarna har kommit med förslag och utkast, vilka sedan SIV:arna har kommenterat och diskuterat för att därefter gemensamt, tillsammans med forskarna, fastställa hur det skulle vara och genomföras. Forskarna har givetvis haft ett huvudansvar för forskningen, men har i gemenskap med SIV:arna format studierna på ett sätt som båda parter sett som relevant och intressant. Initialt var avsikten att projektet skulle sträcka sig över två år, vilket gav att det enbart kunde bli fråga om en forskningsstudie. Eftersom fokus i projekten skulle vara brukarnas delaktighet och självständighet var projektgruppen tydliga med att så skulle gälla även i forskningsstudien. Det fanns dock ingen möjlighet att intervjua eller på annat sätt studera brukarna i en första studie, då utbildnings- och stödinsatserna till personalen inte påbörjats ännu och således heller inte skulle kunnat uppvisa några konsekvenser/effekter för brukarna. Av det skälet var det fokus på personalen i första studien. Det fanns dock redan en tanke om ett tredje år i projektet och då skulle en studie till kunna genomföras, då med brukarna i ett än större fokus. Ett förslag var redan då

att jobba med en variant av den så kallade ”Västernorrlands modellen”¹⁹, vilket kortfattat innebär att personal intervjuar/samtalar med barnen/ungdomarna utifrån en samtalsguide. Därefter samlas denna personal tillsammans med forskaren i en så kallad fokusgrupp och diskuterar det som de talat om med barnen/ungdomarna.

3.2.3. Enkäter

För att få en grund för vilka aktiviteter och utbildningsinsatser som samordnarna i de respektive kommunerna skulle planera och genomföra tillskapades två olika enkätundersökningar under våren 2016²⁰. Den ena var en enkät med personalfokus vilken syftade till att kartlägga personalens erfarenheter av och kunskap om digitalt stöd, samt deras behov av ökad kunskap om digitalt stöd. Den andra undersökningen hade brukarfokus. Syftet med den var att få kunskap om vilken typ av stöd, både analogt och digitalt, som brukaren idag använder, men också få vetskap om vilka behov av digitalt stöd man kunde se utifrån olika arenor, situationer och/eller områden. Detta kopplades även till de mål som fanns i brukarnas genomförandeplaner.

Personalenkäten sammanställdes under hösten 2016. Svarsfrekvensen var hög. I de fall där enkäten lämnades ut fysiskt var svarsfrekvensen 100 %, i de fall enkäten var webb-baserad var svarsfrekvensen cirka 88 %. Resultatet visade att det tydliggörande analoga stöd som personalen i första hand kom i kontakt med var scheman och kommunikationskartor, men även bildstöd, AKK, samtalsmatta mm. Det stöd som personalen uppgav att de hade behov av i sitt arbete var ökad kunskap om digitalt stöd. Det var både grundkunskap och avancerad kunskap om surfplatta och appar, vad avsåg såväl; kommunikation, strukturera vardagen, orientering, underhållning och lärande. Övervägande antal av personalen påtalade att de gärna skulle vilja arbeta mer med digitalt stöd förutsatt att de fick ökad kunskap om det. De flesta uppgav också ett intresse av att få ett uppdrag kring digitalt stöd i sin arbetsgrupp.

Inte alla kommuner har genomfört brukarenkäten i sina urvalsgrupper, av det skälet har heller ingen gemensam sammanställning kunnat göras. Huvudsyftet med denna enkät var heller inte att få ett samlat underlag kring brukares behov av digitalt stöd. Syftet var mer att tydliggöra vikten av individuella bedömningar av vad som bäst skulle kunna tillgodose individens behov, där digitalt stöd skulle ses som en stödform. På så sätt kan enkäten vara ett bra underlag för att koppla samman individens behov och målsättningar, dennes genomförandeplan och behov av såväl digitalt som analogt stöd inom olika områden.

3.2.4. Utbildningar i workshopformat

De utbildningar som getts till personalgrupperna i kommunerna har byggt på en utbildning som Tanum tagit fram vid tidigare tillfälle vilken gav grundläggande kunskap om funktioner

---

¹⁹<https://skl.se/demokratiledningstyrning/medborgardialogdelaktighet/aktivtmedskapandebbrukareochpatienter/exemplebok/brukarochpatientmedverkan/socialabarnavardenbarnsbrukarmedverkan.1271.html>

²⁰ Se vidare bilaga 2 och 3

på surfplattan och i appen Book Creator²¹. Samtliga samordnare i projektet fick denna utbildning av Frida (SIV i Tanum) för att därefter kunna utbilda arbetsgrupper i den egna kommunen.

Utbildningarna i projektkommunerna har genomförts i workshopformat. Utbildningen är en grundkurs i surfplatta, där appen Book Creator²² använts för att visualisera och lära in olika funktioner. Appen möjliggör att den som skall lära sig använda en surfplatta möter olika funktioner i en och samma app, såsom bild, film, ljud, text, färger, applikationer. Denna erbjuder också en frihet i utförande som bjuder in till att undersöka och vara nyfiken vilket vi uppfattat främjar lärande. SIV:arna har varit tydliga med att utgångspunkten vid dessa utbildningar ska vara brukarna, deras behov och genomförandeplan.

Utöver denna grundutbildning så har SIV:arna också försökt att fånga upp frågeställningar och önskemål från personalgrupperna samt strävat efter att göra uppföljningar i arbetsgrupperna för att upprätthålla och utveckla kunskapen.

Hur varje SIV:are rent konkret lade upp utbildningarna i hemkommunen har sett lite olika ut, men huvudsyftet har dock varit det samma, det vill säga att höja personalen kunskap samt skapa inspiration och motivation i att använda välfärdsteknik och IKT som en del i arbetet med att främja brukarnas delaktighet och självständighet.

3.2.5. App-café

Ett par av kommunerna har genomfört något vi valt att kalla ”app-café²³”. Detta är en form av öppen aktivitet, dit personal och brukare kunde komma för att få tips om eller hjälp med olika appar som kunde vara av intresse. I vissa fall hade SIV:arna förberett med ett antal appar som man ville visa upp. Dessa kunde vara utifrån olika teman såsom underhållning, avkoppling, tid, kamera, matlagning etc. SIV:arna hade då en gemensam genomgång av valda appar och sedan kunde de som var där själva prova på sina medhavda surfplattor/telefoner. Man kunde också ta med sig egna förslag på appar man ville tipsa om eller problem som man ville få hjälp att hitta en lösning på.

3.2.6. Inspirationsdag

Våren 2017 genomfördes en inspirationsdag på temat välfärdsteknik med inriktning mot IKT

---

²¹ 2015 höll Tanums kommun en enklare utbildning i digitalt stöd för personal på daglig verksamhet och boenden inom LSS. Varje utbildningstillfälle började med information om det lokala teknikprojektet som bedrevs. Personalen fick se exempel på hur digitala stöd kan se ut för olika personer, samt tips på appar och användbara sidor på nätet där man kan läsa mer om olika appar. Personalen fick även en kort genomgång av funktionerna i appen Book Creator samt lathundar för appen och de grundläggande funktionerna på surfplattan. De fick i uppgift att gå ut i smågrupper med surfplattan och skapa en social berättelse eller en instruktion som skulle innehålla både bild, text och ljud. Efteråt fick de redovisa för varandra. Utbildningen avslutades med en gemensam utvärdering och diskussion.

²² <https://bookcreator.com/>

²³ Ordet appverkstad har även använts vid diskussioner om denna aktivitet, men det kom att bli app-café som vi valde att kalla det till slut.

där även de kommuner inom Fyrbodalområdet som inte deltog i projektet bjöds in. Dagen genomfördes i samverkan med barn- och ungdomsvetenskap vid Högskolan Väst.

Dagen hade sin utgångspunkt i verksamheternas önskemål om att få inspiration om hur kunskap om, och användande av, välfärdsteknik och IKT kan främja självständighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättningar. I fokus stod det digitala stödet utifrån områdena, kommunikation, orientering, struktur och underhållning samt aspekterna motivation, lärande och återhämtning. Målgruppen som fokuserades denna dag var, precis som för projektet, barn och unga (upp till 30 år) med funktionsnedsättningar och insatser enligt LSS.

Innehållet bestod av såväl föreläsningar i helgrupp som valbara seminarier. Dagen startade upp med en storföreläsning som hölls av Bitte Rydeman som arbetar på Certec vid Lunds Tekniska Högskola²⁴. Temat för hennes föreläsning var på vilka sätt välfärdsteknik kan främja delaktighet och självständighet för personer med funktionsnedsättningar och hur vi kan arbeta med det. Dagen avslutades med en föreläsning och workshop av Tina Weidelt och Lars Lundberg från Klangfärg²⁵ samt Martin Sjögren och Mattias Jonsson från Barnfilmskolan²⁶. Utgångspunkten här var alla människors rätt att uttrycka sig med eget skapande oavsett förutsättningar, med koppling till mänskliga rättigheter. Martin och Mattias höll också en workshop där deltagarna fick pröva på att skapa film. Mellan föreläsningarna hade deltagarna möjlighet att välja två av fyra möjliga seminarier. Det var seminarier om; ”ny forskning om internet och funktionalitet – risker, möjligheter och utmaningar” som hölls av Martin Molin och Emma Sorbring (barn- och ungdomsvetenskapliga forskningsmiljön vid Högskolan Väst). Det andra valbara seminariet var om ”surfplattan som ett verktyg att hantera vardagen”. Detta hölls av Johanna Jansson och Anette Kronlid från Trollhättans stad. Det tredje seminariet hölls av välfärdsteknikprojektets forskare; Charlotta Isaksson och Elisabet Björquist. De berättade om den första forskningsstudien med fokus på ”ökad delaktighet med stöd av Ipad”. Avslutningsvis, det fjärde seminariet, där var det Diana Davidsson och Josefine Hansson från Tanum som berättade om sitt arbete med ”surfplattor och appar på korttidsboende med fokus på hur barn och ungdomar ska få ökat stöd inom områden som kommunikation, struktur och lärande”.

Totalt sett var det cirka 200 deltagare på denna uppskattade inspirationsdag.

3.2.7. DART & Klangfärg

En del i att vara SIV:are har varit att hålla sig ajour med digital teknik för att på så sätt kunna inspirera såväl personal som brukare och lättare kunna hitta verktyg som passar den enskilda individen. Av det skälet togs kontakt med DART och med Klangfärg vilket presenteras nedan.

---

²⁴ <http://www.certec.lth.se/>

²⁵ <http://www.kulturivast.se/klangfarg>

²⁶ <http://www.barnfilmskolan.se/>

DART

I Västra Götaland finns DART²⁷, ett kommunikations- och dataresurscenter för personer med funktionsnedsättning. De arbetar med alternativ och kompletterande kommunikation (AKK), kommunikativa rättigheter och tillgänglighet för barn, ungdomar och vuxna. Under våren 2016 bokades ett studiebesök på DART in. Syftet med det var dels att få ökad kunskap om och kontakt med DART för framtida bruk, dels att få ökad kunskap om det som har med teknikanvändande och kommunikation att göra.

Upplägget av studiebesöket var:

- Information om DART
- Föreläsning om kommunikativa rättigheter, kommunikationsstöd, olika redskap, AKK med tyngdpunkt på IKT samt webbtjänsten www.bildstod.se
- Information om deras teknikriktade projekt, exempelvis ett projekt där man använt samtalsmatta för att kartlägga brukares behov av IKT samt olika styrsätt som kan vara användbara för personer med fysiska nedsättningar för att ta del av IKT
- Information om ett projekt med fokus på teknikanvändande för äldre, och där personer med funktionsnedsättningar finns med i projektet som subgrupp, där vi också gavs möjlighet att testa olika appar som tagits fram i projektet.
- Information om webbtjänsten www.appstod.se

Klangfärg

Klangfärg är ett resurscentrum inom Västra Götaland. De stödjer på olika sätt den personal som arbetar inom LSS och särskola att utveckla skapandet inom dessa verksamheter. De erbjuder fortbildning, handledning och andra insatser för att göra kultur tillgänglig för alla invånare i Västra Götaland²⁸. Vi kom i kontakt med Klangfärg tidigt i projektet och de deltog, som sagt, på den inspirationsdag som anordnades 2017. Under samma år erbjöd Klangfärg oss en kostnadsfri kurs ”appar för skapande” som samtliga SIV:are genomförde.

3.2.8. Avstämningsmöten

Två avstämningsmöten har genomförts under projektets gång, det första i november 2017 och det andra i mars 2018. Till båda dessa möten har chefer (eller motsvarande) och politiker från deltagande kommuner bjudits in. Ett tjugotal personer deltog vid vardera av dessa två möten.

Det första mötet hade fokus på en beskrivning av projektet, både på en övergripande, gemensam nivå och på en mer detaljerad kommunal nivå. Allt för att ge de inbjudna en bild av vad vi gjort hittills och vad vi planerade att göra. Inom ramen för denna presentation gavs också konkreta exempel på vad projektet inneburit för olika brukare. En diskussion fördes även om de förutsättningar som krävdes för projektet, både vad avsåg tid att delta och utföra de uppgifter SIV:arna åtagit sig, men också för att förankra projektet i verksamheten.

---

²⁷ <http://www.dart-gbg.org/>

²⁸ <http://www.kulturivast.se/klangfarg>

Ytterligare en fråga som togs upp till diskussion var den nationella uppmärksamhet som projektet fått. Flera olika aktörer kontaktade oss med önskemål om att vi skulle delta i olika sammanhang och berätta om våra erfarenheter från projektet. Givetvis såg vi vinster med det för såväl Fyrbodals kommun, varje deltagande kommun och för funktionshinderområdet i stort, men alla sådana engagemang kräver tid. Vår fråga till cheferna var om de ville och kunde ge SIV:arna extra tid för att delta och i så fall i vilken omfattning. Redan vid detta första avstämningsmöte togs också frågan upp om intresset för och möjligheterna till att förlänga projektet med ett tredje år upp. Vi pratade också om hur deltagande kommuner såg på fortsättningen efter projektens slut, allt för att möjliggöra att erfarenheter från projektet inte skulle tappas bort när projektet avslutades.

Det andra avstämningsmötet hade fokus på vad som gjorts hittills i projektet, men också vad som återstod att göra under kvarvarande projekttid. Utöver det diskuterades de hinder, barriärer, utmaningar och etiska frågeställningar som projektgruppen hade uppmärksammat. Diskussionen kring fortsatt utveckling och implementering av välfärdsteknik och IKT utifrån erfarenheter från projektet intensifierades.

Vid båda dessa avstämningsmöten deltog forskarna från Högskolan Väst som berättade om forskningsstudierna.

3.2.9. Aktiviteter utanför projektets ramar

Vi har under projektens tid blivit inbjudna att delta i olika sammanhang. Vi har i möjligaste mån deltagit, men alltid fört ett resonemang inom projektgruppen kring vad som varit möjligt och även haft en dialog med SIV:arnas chefer gällande i vilken mån SIV:arna kunde tilldelas mer tid eller om aktiviteten skulle rymmas inom tilldelad projekttid. Vi har sett det som angeläget att delta, men inte på bekostnad av de aktiviteter som skulle rymmas inom den tilldelade tiden SIV:arna haft till förfogande för projektet. Det har varit viktigt att diskutera rimligheten i vad man kan hinna med samtidigt som vinsterna med ett deltagande har tagits i beaktande. Samtliga aktiviteter vi bjudits in till och deltagit i ser vi ha stort värde för såväl Fyrbodals kommun som delregion, varje enskild deltagande kommun, men främst för funktionshinderområdet och dess brukare. Det vill säga att sätta såväl Fyrbodals kommun som funktionshinderområdet på kartan och därmed höja såväl status som intresse för området.

MVTe

Under våren 2016 blev vi inbjudna att i januari 2017 delta vid MVTe-mässan i Kista och berätta om vårt projekt²⁹. MVTe, som står för Mötesplats välfärdsteknologi och e-hälsa är en konferens och mäsas om införandet av ny teknik inom kommunal vård och omsorg. På MVTe träffas Sveriges kommuner för att dela erfarenheter, nätverka, träffa leverantörer och lära sig mer om välfärdsteknologi. MVTe ska ge inspiration och idéer till förändrade arbetssätt, visa goda exempel på hur arbetet med välfärdsteknologi kan utformas för att underlätta vardagen för individen med fokus på det egna boendet.

---

²⁹ <https://mvte.se/>

På mässan finns utställare av olika slag, det ges storföreläsningar och mindre valbara seminarier och workshops. Projektgruppen höll ett seminarium dit det kom cirka 60 personer för att lyssna på och diskutera vårt projekt. Efter MVTe-mässan kontaktades vi av flera kommuner som ville veta mer om projektet, men också för att de önskade starta upp motsvarande verksamhet och/eller projekt i den egna verksamheten/kommunen.

ActiveQuiz

Vårt projekt blev uppmärksammat av Linus Lundberg på Trilo Interactive AB under våren 2017. De hade fått ett innovationsbidrag från Post- och Telestyrelsen för att skapa en digital plattform som skulle möjliggöra en rolig, kunskapsbärande, tillgänglig och aktiv fritid för alla. Detta hade resulterat i appen "Active Quiz". Active Quiz är en digital tipspromenad i det fysiska rummet med barn och unga med funktionsvariationer som huvudsaklig målgrupp.

De ville från projektgruppen få vår expertkunskap, åsikter och input kring lämpliga användningsområden, om de hade tänkt rätt och vad mer de behövde tänka på. Efter diskussioner med Linus och hans kollegor skrev vi fram ett samarbetsunderlag där samordnarna i sina hemkommuner gavs möjlighet att prova appen "Active Quiz" mot att återkoppla till Trilo Interactive AB, dels i form av en skriftlig utvärdering av användandet dels i form av muntlig feedback. Vänersborg valde att efter denna provotid fortsätta samarbetet med Trilo och använder nu appen såväl i personal- som i brukargrupper.

Kalmar

Projektgruppen fick under hösten 2017 en inbjudan från regionförbundet i Kalmar om att delta i en nationell konferens, "Socialtjänst idag och framåt". Konferensen hölls i april 2018. Anette och Ann-Britt SIV:are från Mellerud representerade samverkansprojektet.

De presenterade projektets bakgrund och hur de startat upp arbetet i kommunerna. De gav också praktiska exempel från de olika kommunerna. Presentationen avslutades med att de praktiskt visade konferensdeltagarna hur man kan använda appen Book Creator som stöd inför ett möte.

Föreläsningar/föredrag

Som tidigare nämnts har vi varit inbjudna till många olika sammanhang för att berätta om projektet, vilket vi uppskattat mycket. I den mån det funnits tid och möjlighet har vi försökt att delta. Vi har exempelvis varit på yrkeshögskoleutbildningen till stödpedagoger, socialnämnder, socialchefsnätverk, habiliteringen, men också gjort en dragning för en grupp från Botswana vilka har ett utbyte med Vänersborgs kommun inom funktionshinderområdet.

I alla sammanhang har vi varit noga med att trycka på brukarnas delaktighet och självständighet, att välfärdsteknik och IKT kan vara **ett** sätt att främja det. Vi har också varit noga med att alltid knyta vårt projekt till våra konkreta erfarenheter av den skillnad projektet

medfört för enskilda brukare, i synnerhet när det varit för personer som inte varit så insatta i det som rör funktionshinderområdet.

4. Resultat

I detta kapitel vill vi inledningsvis ge en bild av de effekter vårt projekt har fått för brukare, personal och för SIV:arna. Det är inte att betrakta som vetenskapligt bevisade effekter utan är mer att betrakta som just exempel på individnivå som vi uppmärksammat under dessa tre år. Därefter lyfter vi fram några aspekter av så kallade framgångsfaktorer respektive hinder att överbrygga, som vi sett under projekttiden och som vi nu hoppas kunna vara en bra utgångspunkt för kommunerna i deras fortsatta arbete med att implementera välfärdsteknik och IKT i det ordinarie stödarbetet. Avslutningsvis redogör vi för hur respektive projektkommun väljer att gå vidare efter projekttidens slut.

4.1. Effekter och konsekvenser i verksamheten

I detta avsnitt vill vi ge er läsare en bild av vad det kan innebära för enskilda personer, såväl brukare som personal, när man hittar och kan använda olika tekniska lösningar inom välfärdsteknik som kan främja brukares delaktighet och självständighet. Vi kommer att presentera ett antal exempel både från brukare och från personal. Det finns alltid en etisk aspekt att ta ställning till när reella exempel ska lyftas fram. Som presentatör vill man ju ge så intressanta och fylliga exempel som möjligt för att det ska vara så tydligt som möjligt för läsaren vad det är man vill åskådliggöra. Samtidigt måste man väga in såväl tystnadsplikt som den eventuella skada som det kan medföra att dela enskilda brukares berättelser. Vi har i möjligaste mån formulerat nedanstående ”berättelser” på ett så etiskt och integritetsfrämjande sätt som möjligt och hoppas att det tydliggör vilken stor skillnad man kan göra för en brukare, med till synes små medel utan att vi exponerar enskilda individer på ett kränkande sätt. Innan vi ger er exemplen från brukare och personal vill vi ge en övergripande allmän bild av vilka effekter projektet har gett.

Under projekttiden har vi sett hur intresset för välfärdsteknik har ökat. Från att flera personer i verksamheterna initialt hade en viss skepsis kring vad en surfplatta kunde användas till. Med tiden har både brukare och personal blivit mer vana och tryggare med användandet och man söker nu oftare kunskap och får olika idéer kring vad man kan göra för att utveckla sin verksamhet och stötta brukarna på ett bättre sätt. Exempelvis är det i en kommun flera grupper inom daglig verksamhet som skapat Instagram-konton för att kunna visa upp sina verksamheter. I samband med det har de kunnat få stöd från SIV:arna vad gäller förhållningssätt och etik just kopplat till hur sociala medier ska/bör hanteras. Vad gäller brukarnas genomförandeplaner så är det för fler brukare idag som det finns en koppling i denna till välfärdsteknik än innan projektstarten och då när det gäller sådant som struktur, planering, självständighet i vardagen och möjligheten att göra aktiva val.

I en av projektkommunerna har korttidsverksamheten jobbat intensivt med välfärdsteknik sedan projektstarten. En effekt som projektet gett är att varje rum nu kommer att utrustas med surfplattor. Allt för att alla barn och ungdomar som kommer dit ska ha samma förutsättningar att använda välfärdsteknik oberoende av exempelvis olika ekonomiska förutsättningar i hemmet. Man har från ”korttids” sida valt att fokusera extra på just kommunikation eftersom kommunikation ses som grundläggande för utveckling. Man ser välfärdstekniken som ett stort hjälpmedel och använder bland annat kommunikationskortor för att beskriva och förklara händelser och aktiviteter, dagboksappar för kommunikation mellan skola, korttids och hemmet samt kamera och bilder för att dokumentera och underlätta kommunikation.

I en annan av projektkommunerna har man valt att skriva fram en organisationsplan och implementeringsstrategi med utgångspunkt i de erfarenheter man fått via projektet. Denna är i dagsläget inte helt klar och beslutad, därför kan den inte publicera här som bilaga. Utkastet till den har dock varit uppe i nätverket för diskussion och de övriga i nätverket avser använda detta dokument som underlag i det fortsatta arbetet i den egna kommunen.

4.1.1. Exempel från brukare och personal

Här nedan ges några exempel på vilken skillnad projektet med dess SIV:are har gjort för enskilda brukare och personal³⁰. Något som vid första anblicken kan se enkelt ut kan innebära stor skillnad för individen. Det är dock inte tekniken i sig som ger ökad delaktighet eller självständighet utan det är om och på vilket sätt den används som är avgörande. Syftet och målsättningen med att använda surfplatta, smarttelefon och diverse appar ska vara individuellt. Något som inte nog kan betonas är alltid ska göras en individuell bedömning relaterat till individens behov av stöd, oavsett om det gäller digitalt stöd eller andra former av stöd.

Lisa

Lisa hade som önskemål i sin genomförandeplan att laga mat självständigt. Med hjälp av appen ”Matglad” kunde hon leta recept och skicka inköpslista till sin telefon som hon sedan hade som stöd när hon var och handlade. Appen visar tydligt steg för steg momenten för hur hon ska laga måltiden och vilka köksredskap som behövs. Till en början behövde Lisa mycket personalstöd. Hon kände sig osäker med appen och med hur man skulle följa receptet. Stegvis har personalen backat och idag, ett år senare, är Lisa självständig i hela processen.

Patrik

Patrik är en person med lindrig utvecklingsstörning. Tidigare lagade han mycket halvfabrikat eller enklare rätter som till exempel korv och makaroner. Kosten var ensidig och han hade stora svårigheter att tänka ut vad han skulle vilja äta och missade ofta att få med grönsaker trots att han tycker om det och skulle vilja ha det. Han hade alltid personal närvarande vid

---

³⁰ Namnen är fingerade

matlagning. Patriks önskemål var att laga mat utan personal och att lära sig fler maträtter. Han introducerades för appen ”matglad” och ”matglad helt enkelt” och personal var med till en början och visade och förklarade hur den fungerar.

Idag använder han ”receptväljaren” i appen för att få stöd att komma på vad han vill äta för mat och han skriver sin egen matsedel och inköpslista med stöd av appen. Han tittar i appen och skriver sedan egna listor på papper. Maten lagar han numera självständigt med stöd av appen. Personal finns tillgänglig om han skulle vilja ha deras stöd, men det är sällan det behövs.

Nicklas

Nicklas är en person med måttlig utvecklingsstörning och ett begränsat tal. Han har förmåga att prata verbalt, men gjorde det sällan. Han hade inte helt tagit till sig något alternativt kommunikationssätt (tecken, bilder). Ett av hans mål var att utveckla den egna kommunikationen och att få stöd att uttrycka sin egen vilja och tankar.

Personal introducerade surfplatta för Nicklas och stöttade med att ladda ner olika appar med pek-kort, trycka/hända –funktion och enklare spel och började spela tillsammans med Nicklas och uppmuntrade samtidigt Nicklas att benämna vad han såg eller pekade på. Efter några veckors användande uppmärksammade personal att Nicklas alltmer började ge verbala svar på enklare frågor, även i situationer då han inte satt med surfplattan. Efter ytterligare tid hörde personal honom sjunga ett helt ledmotiv till ett av hans favoritklipp som man hittat på Youtube

Måns

Måns har utvecklingsstörning på tidig utvecklingsnivå. Han kommunicerar främst genom enstaka ord och ljud och har ett tydligt kroppsspråk. Han är väldigt intresserad av djur.

När projektet startade 2014 kunde Måns säga 10 ord/ljud. Vi valde att testa appen ”First sounds”. Det är en app där man trycker på djuret och då ”svarar” den med sitt läte. Han tyckte att det var roligt att repetera ljuden. Över tid har intresset växt och han har upptäckt att det finns andra ljud och att de också är roliga att kommunicera kring.

Från 2014 till 2017 har han lärt sig två nya ljud. ”Sssss” som är ett ljud för orm, har han lärt sig direkt från appen. Ordet ”ritsch” som är ljudet för kardborreband betyder att träna i ”Easy stand”. Det senare är ett ljud han själv börjat använda och vill kommunicera kring. Det kan tyckas lite med två nya ord, men är för honom (och personer runt honom) egentligen ett enormt steg, då det har lett till att han numera tar egna initiativ till kommunikation.

Pelle

Pelle har autism på låg utvecklingsnivå, men med en hög teknisk förmåga. Han kan ett fåtal ord, men kan skriva ord på ett tangentbord. Pelle har ett stort behov av förutsägbarhet och är intresserad av film. Tidigare uppstod många missförstånd och oklara förväntningar vilket ofta ledde till utåtagerande beteende. Nu, med hjälp av förberedande instruktioner i en ”Book

Creator-bok” finns aktiviteter tydligt beskrivna, såsom exempelvis ”returen” eller ”skogspromenaden”. Det medför en vinst genom att all personal gör på samma sätt. Det har också medfört en ökad förutsägbarhet för Pelle vilket i sin tur har resulterat i minskat utåtagerande.

Caroline

Caroline kan kommunicera verbalt, men har svårigheter att berätta vissa saker. Innan har det lett till låsningar och ganska mycket ångest för henne. Vi valde att testa appen ”skolstil”, en app som egentligen är framtagen för att underlätta när man ska lära sig att skriva och stava. För Caroline hittade vi en alternativ användning. Den har röstsyntes som läser upp det man har skrivit. Nu kan Caroline själv skriva ned vad som är viktigt att berätta och sedan kommunicera det till personalen med hjälp av appen. Det har inneburit att Caroline numera kan använda den för att kommunicera sådant som hon inte själv kan berätta, vilket underlättat för henne.

Inspel från personal

- Det har byggt självkänsla för brukare. Man kan se att det ökat självständighet även i andra situationer som inte har med surfplattan att göra.
- Nu är det fler personal som frågar efter appar. Fler ser nyttan med att man kan använda surfplattan som ett verktyg. Det har blivit ett redskap i vardagen. I början var många rädda för att använda surfplattan, men så är det inte längre.
- Eftersom kommunikation är viktigt för alla människor så tycker jag att man har sett effekt genom att personer hittat flera alternativa sätt att kommunicera på. Det kan vara så enkla saker som att använda sms vid dialoger eftersom det skrivna ordet är kvar och beständigt i stället för de talade orden.
- Olika appar har använts, bland annat ”Pinterest” där en individ fick inspiration att bygga ett föremål och under arbetet med detta ökade individen sin närvaro. Så även om appen i sig var en liten del gav den ringar på vattnet. Andra exempel är att individer nu använder musik från ”Spotify” alternativt ”Youtube” som motivation under arbetsuppgifter samt för att stärka individer i tålamodskrävande situationer som till exempel när man inväntar en försenad taxi. Appen ”Fingerpaint” används för att locka individen till att närma sig Ipaden eftersom denne direkt kan se ett tydligt resultat då hen faktiskt kan skriva ut en bild av det hen har skapat. Det finns även exempel där personal använder sig av fotofunktionen i Ipaden för att delge övrig personal hur deras egna verksamhet tagit form efter flytt.
- Vad mycket hen kan använda det till – det har jag inte tänkt på förut
- Från att till en början sagt ”mer teknik... då säger jag upp mig” till att nu tycka att teknik är helt okej.

- Det är så spännande, det ligger helt i tiden.
- Tekniken ger möjlighet för våra omsorgstagare att växa och utvecklas. Och det är bara början, då det finns så många möjligheter. Personalens utmaning är att hänga med i utvecklingen och hitta bra alternativ att arbeta med.
- Jag ser en fördel med att kommunen är med i en utveckling som kommer att gynna framtiden för både oss som personal och även dem vi jobbar med. En kunskap vi kanske inte fått om kommunen inte varit med i "SIV-projektet".
- Det har upplevts bra att ha en SIV:are som jobbar i vår verksamhet, det har betytt mycket för stället utveckling inom IKT.

4.2. Hur har det varit att delta?

Här nedan lyfter vi fram vad SIV:arna, det vill säga kommunernas representanter i projektet har tyckt om att delta, både i de aktiviteter som genomförts och i projektet som helhet. Det är de som var SIV:are när projektet avslutades som har uttalat sig. Det innebär således att vissa av dem har varit med sedan start och vissa enbart viss del av projektiden.

Mellerud

Projektet har för oss som SIV:are varit en spännande och utvecklande resa. Allt från att vara med och utforma projektbeskrivning och syfte till att delta på konferenser och berätta om vårt arbete.

Samarbetet med övriga kommuner har varit till stort stöd och hjälp. Vi är sex kommuner av olika storlek och med olika förutsättningar och som också kommit olika långt i arbetet med välfärdsteknik, det har varit en styrka i projektet. Nätverket har varit en trygghet, hjälp och stöd och är bara ett mail eller samtal bort.

Tiden har varit en nackdel, det har varit svårt att få den att räcka till med de 15 % vi haft. Mycket av den tiden har gått åt till nätverksträffarna, vilka i sig varit nödvändiga att delta på. Vår målsättning har varit att göra fler aktiviteter med urvalsgrupperna samt ha tätare uppföljningar, men det har varit svårt att inom ramen och med hänsyn till övriga arbetsuppgifter få ihop detta.

Munkedal

Det är svårt att ge en helhetsbedömning då vi kom in mitt i projektet, men det har varit positivt att ha ett nätverk att ställa frågor i. Det har gett underlag för implementering av välfärdsteknik och för att öka personals kunskande. Det har också medfört ett extra driv och fokus för att jobba och hantera metoder med stöd av välfärdsteknik.

Orust

Att delta i och kring projektet har varit mycket givande trots att vi på hemmaplan inte kommit igång. Att få med sig tips från andra kommuner som är eller har varit i samma sits kommer betyda mycket i vårt framtida arbete.

Tanum

Att ha ett nätverk att bolla idéer och svårigheter med har varit den största vinsten. Det är roligt att träffa likasinnade från andra kommuner som står inför liknande situationer som vi. Tillsammans har vi kunnat bli bättre än vad var och en kommun hade kunnat bli på egen hand och det har gynnat dem vi är till för, det vill säga brukarna.

Uddevalla

Det har ökat mitt intresse för digital teknik som hjälpmedel och tack vare nätverket har jag fått många användbara tips och inspiration. I och med nätverket har vi också kunnat arbeta tidseffektivt över kommungränserna, då inte alla behövt sitta i den egna kommunen och arbeta fram material och liknande på egen hand, utan man har kunnat hjälpas åt och arbeta tillsammans.

Tack vare att vi varit deltagare från kommuner i olika storlek och som kommit olika långt i digitaliseringsprocesser och uppbyggnad av tekniska förutsättningar har man också kunnat titta på hur andra kommuner tänkt, och hittat lösningar på de svårigheter man stött på i sin egna kommun, vilket också bidragit till att man har kunnat börja jobba med lösningar direkt eller ibland till och med innan problemet uppkommit i den egna verksamheten i den egna kommunen.

Vänersborg

Det har varit en intressant resa, man ser att det finns en stor potential i att använda detta i verksamheterna och att många är intresserade av det. Jag har även märkt att ganska enkla saker kan vara till stor hjälp för många personer.

4.3. Framgångsfaktorer och hinder att överbrygga

I detta avsnitt lyfts ett antal aspekter som vi under projektiden har uppmärksammat och ställts inför. Dessa är viktiga att fortsatt diskutera, reflektera och hitta lösningar på i det fortsatta arbetet så att välfärdsteknik och IKT inom funktionshinderområdet ska kunna implementeras och utvecklas, allt för att ytterst främja brukares självständighet och delaktighet. Aspekterna är allmänna och övergripande och därmed inte verksamhets- eller kommunspecifika utan kan egentligen appliceras på vilken verksamhet som helst. Vår förhoppning är att man i kommunerna arbetar vidare över såväl verksamhets- som kommungränser med dessa aspekter för att dra nytta av varandra, göra samordningsvinster och bidra till ökade förutsättningar för jämlikt stöd till brukarna.

4.3.1. Kunskap och kompetens i relation till välfärdsteknik

När vi pratar kunskap och kompetens i relation till välfärdsteknik vill vi vara noga med att poängtera att vår utgångspunkt är att kunskap om välfärdsteknik ska ses som en del av och därmed ett komplement till den grundläggande kompetens som krävs för att arbeta inom funktionshinderverksamheter. Den grundläggande (formella) kunskapen för att, som baspersonal, arbeta inom verksamhetsområdet funktionshinder finns formulerad i Fyrbodals strategier kring kompetens och titulatur, som de flesta av de 14 kommunerna har genomfört³¹. Utöver den grundläggande kompetensen finns specifik kompetens som är relaterad till den verksamhet och den enhet man arbetar på, vilken i sin tur är relaterat till de brukare som finns där. Andra funktioner inom verksamhetsområdet har annan kompetens än den som anges i strategierna, såsom socialpedagoger, arbetsterapeuter, enhetschefer med mera. Givetvis behöver alla grundutbildningar oavsett om de är på gymnasial eller högskolenivå inkludera kunskap om såväl funktionshinder som välfärdsteknik. Utöver det måste man som arbetsgivare tillse att det sker kompetensutveckling inom de områden som är relevanta för att arbetet ska kunna utföras på bästa sätt i verksamheten.

Erfarenheter från projektet tydliggör också att när det gäller personalens kunskap och kompetens i relation till välfärdsteknik så är det betydande att det finns en stor grundkunskap hos all personal om delaktighet och självständighet och hur det, via stöd kan främjas. Välfärdstekniken ska ses som en form av redskap, ett verktyg bland andra, för att främja delaktighet och självständighet mot ett ökat medborgarskap i samhället. Det handlar om att kunna se var och när det är relevant att använda välfärdsteknik och var andra verktyg såsom scheman, samtalsmatta, bilder et cetera kan vara mer relevant. För att kunna välja metod/arbetsätt och verktyg som bäst gynnar den enskilda brukaren behöver personalen också ha grundläggande kunskap om delaktighetsfrämjande metoder och arbetsätt samt givetvis kunskap om etik och att hantera etiska dilemman.

Med detta som grund kan man sedan gå över till kunskap och kompetens om hur man använder exempelvis surfplattor och vilka appar/program et cetera som kan passa beroende på vilket behov som ska tillgodoses, eller vilken målsättning man strävar efter att stödja brukaren i att uppnå. Detta kan ske via regelrätta utbildningar i surfplatta och exempelvis Book Creator³² vilket är ett bra program/applikation som kan användas inom olika fokusområden; såsom orientering, kommunikation, struktur, underhållning med mera. Appcafé/workshop är också en form som vi prövat på som kan vara inspirerande och givande för såväl personal som brukare. Där kan man fokusera på särskilda teman eller specifika appar och gå igenom dem gemensamt i en enklare form.

Allt detta förutsätter dock att det finns någon som är ansvarig, det vill säga har fått ett uttalat och formaliserat uppdrag att hålla i detta. Det är heller inte tillräckligt med enstaka tillfällen

---

³¹ <https://www.fyrbodal.se/wp-content/uploads/2018/11/strategi-for-kompetens-och-titulatur-inom-verksamhetsomrade-funktionshinder-2018-1.pdf>

³² <https://bookcreator.com/>

av utbildning eller app-caféer. Kontinuerliga uppföljningar krävs för att kunskap, intresse och motivation ska få fäste och kunna utvecklas. Denna person behöver också kunna bedöma och prova ut appar, och ha ett pedagogiskt ansvar då det handlar om att koppla välfärdsteknik och IKT till enskilda brukares genomförandeplaner och målsättningar. Det är klokt att knyta detta uppdrag till en funktion, det vill säga en specifik tjänst på ett mer formaliserat sätt. Gärna på liknande sätt som SIV:arna har fungerat i föreliggande projekt. Om man väljer att istället utgå från enskilda anställdas intressen, det vill säga ett mer informellt uppdrag och ansvar, bygger man lätt in en sårbarhet exempelvis om denna person blir sjuk eller slutar sin anställning. Utöver det behöver det givetvis finnas en systemansvarig, eller rättare sagt ett uttalat och formaliserat systemansvar för sådant som uppdateringar, system för att beställa/betala appar, support etc. Man får heller inte glömma att den person som avses vara pedagogiskt ansvarig för utbildning och stöd till personal i dessa frågor behöver egen kompetensutveckling.

4.3.2. Etiska aspekter

I allt stödarbete inom funktionshinderområdet finns flera etiska aspekter som givetvis bör tas i beaktande och säkras upp i så hög utsträckning som möjligt. När välfärdsteknik och IKT inkluderas i detta arbete tillkommer ytterligare etiska frågor. Välfärdsteknik behöver i sig inte vara etiskt problematiskt, utan kan till och med vara mer etiskt fördelaktigt än andra stödinsatser/åtgärder. En etisk bedömning ska alltid vara en strukturerad del i allt beslutsfattande där beslut fattas om det är välfärdsteknik eller något annat som ska användas för att stödja individen på bästa sätt³³. Vi behöver också diskutera och reflektera över vilket ansvar vi har som personal och hur vi kan vara ett stöd för brukarna när ”nya” vägar öppnas i och med användandet av internet.

GDPR³⁴ (The General Data Protection Regulation) gäller i hela EU och har till syfte att skapa en enhetlig och likvärdig nivå för skyddet av personuppgifter. Mycket i dataskyddsförordningen liknar de regler som fanns i personuppgiftslagen (PUL). När det gäller arbete där välfärdsteknik och IKT inkluderas ska givetvis GDPR finnas med som en viktig aspekt, likväl som sekretess-lagstiftningen³⁵. Brukares integritet ska absolut respekteras på ett sätt som inte inskränker dessas möjlighet till delaktighet i samhället på lika villkor som andra medborgare. Det vill säga, de tolkningar vi gör av lagstiftningar, och de val och beslut vi fattar utifrån olika etiska dilemman ska hanteras på ett sätt som skyddar, men inte överbeskyddar den enskilde brukaren eller inskränker dennes möjlighet att leva som andra. Rent konkret kan det exempelvis handla om hur vi fotograferar/filmar och hur vi förvarar bilder och filmer. Det handlar också om vilka konsekvenser det kan föra med sig om det är fler användare av samma surfplatta.

---

³³ <http://www.mfd.se/kunskapsomraden/digital-teknik/>

³⁴ <https://www.datainspektionen.se/lagar--regler/dataskyddsförordningen/>

³⁵ Offentlighets och sekretesslagen https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/offentlighets--och-sekretesslag-2009400_sfs-2009-400

4.3.3. Tekniktillgång

Tema tekniktillgång rör så väl tillgång för personalen som för individen/brukaren.

När det gäller tillgång till teknik för **personalen** har vi exempelvis uppmärksammat att tillgången till wifi varierar mellan kommuner, men också mellan olika verksamheter inom samma kommun. Detta i kombination med att verksamheten i många fall saknar surfplattor och/eller smarta telefoner för personalen att använda i sitt arbete, medför att möjligheterna till användandet av välfärdsteknik och IKT påverkas och begränsas. Personalen behöver ha tillgång till tekniken för att kunna testa på och få utveckla sitt kunnande. Dessa verksamhetsspecifika förutsättningar behövs även för att genomföra olika välfärdsteknikrelaterade aktiviteter såsom exempelvis regelrätta utbildningar, app-caféer/workshop, men också i andra forum där koppling ska göras till brukarnas genomförandeplaner. Vid utbildning och användande i grupp behöver det även finnas tillgång till kanoner, kablar och skärmar så att det blir lättåskådligt för de som deltar. En annan aspekt av tekniktillgång rör vikten av fungerande teknik och god support. ”Teknik-strul” skapar frustration och ibland till och med motvilja att använda den för personal (men också för brukare) och det stjäl också dyrbar tid från verksamheten.

Utöver dessa fysiska redskap/hjälpmiddel tillkommer sådant som exempelvis hur nerladdning av appar ska gå till, samt hur hantering av apple-id, SIM-kort med mera ska skötas. Det bör finnas någon form av struktur i kommunen för hur detta ska hanteras. I vissa fall har vi uppmärksammat att personal använder sitt eget privata apple-Id vilket gör att när/om denna person slutar kan ingen annan komma in eller komma åt det material som finns på respektive surfplatta eller telefon. Ett förslag är att göra som man valt att göra i Munkedal. De har en gemensam it-enhet ihop med Sotenäs och Lysekil³⁶. De har utvecklat gemensamma lösningar kring till exempel appar (SML-it-apps). Enkelt förklarar innebär det att ingen behöver skapa eget konto för att ladda ner appar utan kan göra centrala beställningar som distribueras ut till verksamheterna. Positivt är också att det tar bort de laddningsbara korten. När det gäller kontroll så finns det flera olika lösningar som möjliggör central styrning av uppdateringar och insyn i användandet, något som bland annat SML-it valt att använda.

En av sakerna som personal har efterfrågat är en bättre lösning på det här med skrivare, allt för att slippa koppla upp sig från surfplattan mot en dator som i sin tur är kopplad till en skrivare. Det finns möjligheter att göra kopplingar där det går att skriva ut direkt från surfplattan. Denna möjlighet finns i vissa kommuner, medan vissa kommuner saknar den fortfarande. Ett ytterligare tips är att tillskapa enkla manualer för användande. De kan vara formulerade i text alternativt som en instruktionsfilm, allt för att underlätta för personalen, men också för att ge stöd till de som inte känner sig lika trygga med välfärdsteknikanvändandet. Betydelsefullt är givetvis att dessa manualer hålls uppdaterade kontinuerligt och att någon är utsedd som ansvarig för detta.

---

³⁶ Kallat SML-it

Tekniktillgång för **individen/brukaren** handlar även det om tillgång till wifi och till surfplatta/smarttelefon. Surfplatta och smarttelefon räknas inte som hjälpmedel. På grund av det blir tillgången till dessa verktyg relaterade till individens egna förutsättningar att köpa in dem, vilket givetvis även innefattar möjligheten till internet i det egna boendet. Här måste man också tänka på att det bör finnas tillgång till internet även i gemensamhetsutrymmena för att på så sätt underlätta teknikanvändandet i samspel med andra. I vilken mån brukaren ska använda sin egen eller verksamhetens surfplatta och/eller telefon ska en diskussion föras kring hur man säkrar upp den enskilda individens integritet på en gemensam plattform. Detta relaterar givetvis till GDPR som vi tidigare varit inne på. GDPR är en viktig, men ibland svårtolkad lagstiftning, som avser att skydda enskilda individers integritet. Vi har dock erfarenhet att GDPR kan tolkas på ett sätt som blir begränsande för brukares rättigheter att delta i samhället som andra. Ytterligare en aspekt som bör diskuteras är vem som ska stå för it-stöd och support när det gäller brukarnas egna surfplattor/telefoner, då dessa i viss mån används som verktyg i stödarbetet och inte bara privat för varje individ.

Sammantaget är det av största vikt att man tillser att användandet av välfärdsteknik och IKT utgår från och kopplas till brukarens behov och önskemål vilka ska konkretiseras i var och ens genomförandeplan.

4.3.4. Samverkan, organisation och organisering

I allt stödarbete oavsett om det inkluderar välfärdsteknik eller inte så är det ett antal aktörer som man behöver samverka med för att stödet till brukarna ska bli så bra som möjligt. Det är givetvis samverkan med brukarna, men också med deras närstående och/eller god man. Det krävs också någon form av samverkan mellan de olika stödverksamheter som brukaren har sitt stöd från (daglig verksamhet, boende, skola, korttidsverksamheter, habiliteringen med flera), men också samverkan med kommunens it-avdelning. I den bästa av världar kan en god samverkan leda till en ökad kunskap och förståelse för brukarens situation och behov så att stödet kan bli än mer ändamålsenligt.

En tydlig struktur kring välfärdsteknik, hur frågorna ska organiseras, vilka grupperingar som ska finnas och vem som ansvarar för vad kan underlätta implementering och utveckling av välfärdsteknik men också främja och tydliggöra samverkan såväl internt som externt. Denna struktur bör inkludera en övergripande policy/handlingsplan kring digitalisering och välfärdsteknik som en betydelsefull del i implementering och utveckling av välfärdsteknik och IKT.

4.3.5. Kostnader

Det är inte kostnadsfritt att implementera och utveckla användandet av välfärdsteknik och IKT. De teman vi har lyft fram ovan är förenat med kostnader för sådant som teknisk utrustning (surfplattor, kablar, kanoner), wifi, inköp och licenser för appar och program, utbildningar och kompetensutveckling samt kostnader för personal (funktioner) som ansvarar för området såsom SIV:are eller teknikansvariga. Men vi tror samtidigt att det är kostsamt,

både vad gäller ekonomi och kvalitet att **inte** implementera och utveckla användandet av välfärdsteknik och IKT. Vad skulle det egentligen kosta om vi som verksamhet avstod? Skulle det rent av kunna innebära att vi i så fall bidrar till att exkludera människor och att målet om allas rättighet att delta i samhället som andra inte kan uppnås? Har vi ens rätt att göra det med tanke på såväl befintlig lagstiftning som konventioner kring mänskliga rättigheter?

Givetvis ska kostnader för välfärdsteknik och IKT granskas på motsvarande sätt som annan verksamhet och aktivitet så att resurser används på bästa sätt, både vad gäller ekonomi och kvalitet. En tydlig organisering och ett medvetet strukturerat arbete samt med personal som innehar kunskap och kompetens inom området ökar förutsättningarna för ett resurseffektivt arbete och en resurseffektiv verksamhet.

4.4. Hur väljer kommunerna att gå vidare

I detta avsnitt beskrivs hur projektkommunerna väljer att gå vidare efter projekttidens slut. Denna diskussion påbörjades lite smått redan vid projektstart och intensifierade i samband med sista avstämningsmötet i mars 2018. Allt för att kommunerna skulle vara väl förberedda och någorlunda genomtänkta vid projektets slut så att det inte skulle bli ett abrupt slut, som fallet kan vara med många projekt. Vår ambition har varit att hålla diskussionen levande kring vad som skulle ske efter projekttidens slut. Skulle man fortsätta med SIV:are? Hur skulle man ta vara på erfarenheterna från projektet? Skulle man ha ett fortsatt Fyrbodalnätverk³⁷? Eller skulle allt avslutas och i så fall hur tänkte man gå till väga för att avsluta på ett snyggt sätt? Kommunerna har olika tankar och planer kring fortsättningen, gemensamt är dock att man avser att ta vara på de erfarenheter som projektet givit i det fortsatta arbetet kring välfärdsteknik och IKT.

MELLERUD

Efter projekttiden kommer arbetet med välfärdsteknik ingå som en del av det ordinarie utvecklingsarbetet i Melleruds kommun och inkluderas som ett mål i Melleruds övergripande plan kring digitalisering och välfärdsteknik. Det kommer således vara en del av den ordinarie verksamheten och det stora fokuset kommer ligga på individen. När mål formuleras ska välfärdstekniken finnas med som en metod man kan jobba med för att nå uppsatta mål.

Under våren 2019 kommer SIV:arna att hålla i inspirationsdagar för all personal på temat ”välfärdsteknik och kommunikation”. De ska där försöka inspirera till att teknik kan vara ett sätt att stärka den enskildes möjlighet till kommunikation. Under 2019 kommer man också ha app-café en gång per månad. Dessa kommer att genomföras i regi av korttidsboendet ”Stjärnan”, men vara öppet för alla verksamheter inom funktionshinderområdet.

MUNKEDAL

Munkedal har arbetat fram en arbetsmodell för att därigenom strukturerat kunna implementera

---

³⁷ Beslut fattades av FouRum funktionshinder/socialpsykiatri i december 2018 om inrättande av detta nätverk.

sättet att arbeta med välfärdsteknik i samtliga verksamheter inom LSS. Fokus i arbetsmodellen ligger på struktur och funktion. Det innebär att vissa uppgifter/uppdrag är kopplade till en funktion och inte till en person. Tanken med detta är att minimera risken för att tappa arbetssättet om en person avslutar sin tjänst.

Strukturen som arbetats fram i Munkedal tydliggör att det ska finnas ett övergripande ansvar hos ledningen som ska fördelas ner till SIV:arna som har en samordnarfunktion, vilka i sin tur arbetar mot teknikombuden som ska representera varje verksamhet och som sedan ska vägleda och stödja personalen som arbetar ut till brukarna/deltagarna.

Det ska finnas en styrd förväntan från ledningen om krav på och utveckling av personalens kunskap, så att brukare inte ska begränsas i sin vardag på grund av personalens olika kunskapsnivåer inom funktionsnedsättning och välfärdsteknik. Förväntningarna ska genomsyra hela strukturen. Ledningen ska även tillse att det finns förutsättningar i form av exempelvis tid och resurser för att personalen ska kunna arbeta med välfärdsteknik.

ORUST

På Orust kom aldrig projektet med dess uppdrag och aktiviteter igång. Av det skälet finns det inte någon uttalad fortsättning att beskriva. Förhoppningen är dock att Orust kan dra nytta av denna rapport i sitt arbete kring välfärdsteknik och IKT samt att de kunskaper och erfarenheter som Joakim som SIV:are har fått med sig genom att delta i projektet används i verksamheten på Orust.

TANUM

Planen i Tanums kommun är att man ska fortsätta arbeta med välfärdsteknik på samma sätt som i projektet med en teknikansvarig samordnare, SIV. Nu när Frida (SIV i Tanum) kommit tillbaka från sin föräldraledighet ska ett omtag göras i arbetsgrupperna och med pedagogerna om utbildningsinsatser och annan inspiration kring välfärdsteknik.

Behov finns i kommunen av att införa och utveckla välfärdsteknik i övrig funktionshinderverksamhet, men även inom socialpsykiatri och äldreomsorg. Hur det arbetet ska se ut är inte klart ännu. Det finns en sårbarhet med en ensam teknikansvarig samordnare som man bör beakta och hantera.

En samverkansgrupp mellan funktionshinderverksamheterna och it-avdelningen behöver startas upp på nytt där frågor om tekniktillgång och etiska aspekter bör lösas.

UDDEVALLA

Planen är att ta tillvara på den process som projektet startat och bygga vidare på den i befintlig struktur och organisation.

VÄNERSBORG

De 15 procenten som finns (och som en av SIV:arna har) ska vara kvar för att fortsätta arbetet i Vänersborg. Planering pågår för att genomföra fler appcaféer och man tänker ha cirka ett sådant per termin. Man avser också fortsätta med utbildningar för ny personal och nya verksamheter som startas. I Vänersborg har det sedan tidigare funnits så kallade kommunikationsombud, dessa kommer man fortsätta med.

5. SAMMANFATTANDE DISKUSSION

Syftet med föreliggande projekt var att via samordnare i välfärdsteknik stödja och utveckla personalens kunskap om och handhavande av välfärdsteknik för personer med funktionsnedsättningar för att därigenom främja dessas delaktighet och självständighet. Det handlade således om att skapa ökade förutsättningar för brukarnas möjligheter till ett teknikanvändande som gynnade deras självständighet och delaktighet. Förutsättningarna som anges, i detta sammanhang, har således varit dels de samordnare inom välfärdsteknik och IKT (SIV:are) som utsågs och dels de personalgrupper som dessa valt att arbeta med.

Av dessa SIV:are och med nätverket som grund har ett antal utbildningar och aktiviteter genomförts under projektets tre år. Utgångspunkten har varit behov, både brukarnas behov och personalens behov av kunskap om och handhavande i välfärdsteknik. De enkätundersökningar som gjordes initialt gav en bild av det behov som fanns, både hos personal och brukare, relaterat till digitalt stöd. Med detta för ögonen tillskapades de olika aktiviteterna som sedan genomfördes. Aktiviteterna och arbetssättet har dock utvecklats över tid, både genom diskussion och reflektion i nätverksgruppen, men också utifrån feedback från personal och brukare. Syftet med det har varit att planera och genomföra aktiviteter på ett sätt som verkligen har varit verksamhetsnära och relevanta för såväl personal som brukare och verksamhet. Resultatet visar att detta varit ett verksamt koncept. Grundutbildningar, i workshop format (i surfplatta och några utvalda appar) och öppna forum i form av app-caféer, allt med en uttalad koppling till brukares behov och målsättningar har uppskattats av personal och brukare. Här har även brukarens genomförandeplan inkluderats, allt för att få en röd tråd genom det stödarbete som bedrivs utifrån beviljade insatser (såväl SoL som LSS).

Såväl framgångsfaktorer som hinder att överbrygga har lyfts fram under projektets gång och har samlats i denna rapport i form av ett antal aspekter, såsom kunskap och kompetens, etik, tillgång till teknik, samverkan, organisation med mera. Dessa har SIV:arna arbetat med på olika sätt, såväl i den enskilda kommunen som i nätverket. I och med att man lyft dessa olika aspekter i nätverket har man kunnat utbyta erfarenheter och i vissa avseenden också fått med sig tips och förslag på hur man kan hantera problemet i den egna kommunen i de fall någon annan kommun kommit längre i frågan. Hjulet har så att säga inte behövt uppfinnas om igen. Allt har givetvis inte gått att lösa under projektiden, men vi ser att de frågor som SIV:arna lyft på olika sätt har uppmärksammats och därmed fått ett större utrymme i

projektkommunerna än om inte projektet med dess SIV:are funnits. Det har också gett organisationen ett underlag för de brister och de förutsättningar som krävs inom detta område. Det kan givetvis ge en större tyngd i ett sådant underlag om det är flera som uppmärksammat samma problem eller brister.

I nätverket av SIV:are har det funnits en bredd av olika kunskaper och erfarenheter. Det gemensamma har varit deras stora intresse för välfärdsteknik och IKT och deras kompetens i att arbeta med personer med funktionsnedsättningar. De arbetar i olika kommuner där de mött olika kommunala och verksamhets-specifika förutsättningar vilket givetvis påverkat deras möjligheter till utveckling av välfärdsteknik och IKT inom den målgrupp och det verksamhetsområde de verkar inom. Dessa olikheter till trots har alla parter haft stor nytta av varandra och det har varit ett givande utbyte mellan dem oavsett om de i kommunen kommit långt eller mindre långt när det gäller välfärdsteknik. Vi visste redan vid första tillfället vi sågs att några kommuner kommit längre än andra i denna frågan. Man uttalade dock redan inledningsvis att projektet skulle präglas av ett klimat med ett genuint intresse för och en ambition om att vara lyhörd inför vad man kunde lära av varandra. Denna önskan och ambition menar SIV:arna har infriats i projektet. Man har känt sig betydelsefull för de andra och har haft stor nytta av varandra i denna process.

Vår uppfattning är att också att vi genom våra olika utgångspunkter och förutsättningar har fått en bättre helhetsbild över det område som vi försökt utveckla. Att vi lyckats med det menar vi har att göra med vårt arbetssätt där vi försökt skapa en tydlig och gemensam bas i projektet, men också att gjort material tillsammans och utvecklat (och ibland tillsammans genomfört) olika aktiviteter tillsammans. Detta har skapat en stabil och förankrad grund hos var och en. Utöver det har vi gemensamt försökt att skapa ett gott klimat, med lyhördhet, intresse och respekt för varandras åsikter, tankar och idéer.

5.1. Vad har det gett?

Vi vill sticka ut hakan och säga att detta förvisso är ett litet projekt, som verkat i det lilla, men som har skapat stor skillnad. Vi har avgränsat oss, jobbat med några få saker, med några få individer (brukare och personal), men har gjort det på ett verksamhetsnära och praxisorienterat sätt. SIV:arna har märkt såväl utveckling som förändring i de arbets- och brukargrupper som de arbetat med i projektet, men även i verksamheten i stort. Sammantaget hävdar vi att projektet medfört;

- Ökad nyfikenhet och inspiration till att använda välfärdsteknik och IKT
- Ökad kunskap om och handhavande i välfärdsteknik och IKT
- Ökad delaktighet och självständighet på individnivå
- Användande av välfärdsteknik/digitalt stöd på ett mer medvetet sätt

Dessa effekter ligger helt i linje med det syfte som projektet hade. Utöver det har även

SIV:arna uppmärksammat olika aspekter, framgångsfaktorer och hinder, som varje kommun och verksamhet behöver jobba vidare med på ett strategiskt sätt.

Enkelt beskrivet kan man säga att det vi gjort är att vi har tillsatt ett antal samordnare inom välfärdsteknik och IKT vilka har bildat ett nätverk. De har tillskapat och genomfört olika former av stöd till personalgrupper såsom utbildningar, app-caféer med mera. En framgångsfaktor som vi ser här är SIV:arnas förmåga och ambition att möta personalen där de är, men också att de har haft en utgångspunkt i det direkta och konkreta stödarbetet, där det tydliga syftet varit att på ett inspirerande och utforskande sätt hitta former för att främja brukarnas delaktighet och självständighet med stöd av digital teknik.

Det material de använt, såsom appar et cetera. har varit såväl universella som speciella utifrån den funktionshinderpolitiska målsättningen och mänskliga rättigheter med fokus på att leva som andra. Vi har i projektet försökt att så långt det är möjligt använda surfplattor, telefoner, appar, spel och program som är till för alla, inte enbart sådana som är utvecklade och anpassade för personer med funktionsnedsättningar. Detta för att främja möjligheten att leva och vara som andra vilket även anges i de nationella målen kring funktionshinderpolitik. Där anges att man ska främja lösningar som är universella. Vi vet hur viktigt det är för många av brukarna då de därmed kan uppleva känslan av att vara som andra och att inte sticka ut med tydliga hjälpmedelsprodukter. Detta ser vi kan minska risken för ”utpekande” och utanförskap. Samtidigt är vi varse om att i vissa hänseenden kan speciallösningar vara det bästa för en individ och det som faktiskt främjar delaktighet på bästa sätt och minskar risken för diskriminering för just denna person. Även detta anges i de nationella målen kring funktionshinderpolitik. Sammantaget tydliggör detta värdet i att alltid göra en individuell bedömning av vilken lösning som är den bästa för just den individ man jobbar med och inte fatta generella beslut om vilka hjälpmedel, lösningar och stödformer som bäst bidrar till att individens behov kan tillgodoses och dennes mål kan uppnås.

När det gäller SIV:arnas roll i ovanstående effekter så kan det säkert förklaras på flera sätt. De framgångsfaktorer i deras roll som SIV:are menar vi är att de har:

- Haft ett tydligt formaliserat uppdrag
- Arbetat på ett samordnat sätt
- Deltagit aktivt i nätverket
- Utbildat, inspirerat och följt upp
- Lyft problem, dilemman och utvecklingsbehov
- Kopplat samman individ – behov - stöd (digitalt och annat stöd)

Projektet har även fått ringar på vattnet och medfört andra effekter än vad som låg i projektet syfte, vilket givetvis är glädjande. För några har projektet medfört en stärkt dialog med it-avdelningen. Flera vittnar också om en ledning som fått ökat fokus på och intresse för välfärdsteknik. Detta borgar för en mer övergripande och sammanhållen struktur och riktning

för det fortsatta arbetet med välfärdsteknik och IKT inom funktionshinderområdet. Flera verksamheter (och kommuner) än de som ingått i projektet har önskat utbildningar i surfplatta och ”Book Creator”. I vissa av projektkommunerna har SIV:arna av sina chefer fått ett vidgat uppdrag att informera och utbilda andra arbets- och brukargrupper i kommunen än de som ingått som urvalsgrupp i projektet. När det gällde andra kommuners intresse av utbildningen så diskuterades detta i projektgruppen. Det fanns tankar om att utbilda utbildare och/eller att utveckla en webbutbildning. Det fanns dock inte möjlighet att inom SIV:arnas arbetstid eller projektets syfte att genomföra detta inom ramen för projektet. Förhoppningen är dock att det kan vara en sak som det fortsatta nätverket kan ta tag i.

Ytterligare en effekt som projektet har gett är att nätverket kommer att fortsätta, men vidgas till att omfatta även de kommuner som inte deltagit i projektet. Under våren 2019 ska nätverket startas upp och ta form. Denna rapport kommer att vara en viktigt grund för utveckling av detta ”nya” nätverk så att deltagarna får förutsättningar för att stödja, inspirera och utveckla välfärdsteknik och IKT i den egna kommunen. Det yttersta syftet med detta nätverk ska även fortsättningsvis vara att verka för ökad delaktighet och självständighet för personer med funktionsnedsättning samt att välfärdstekniska lösningar i detta arbete ska vara en integrerad metod/arbetsätt bland andra, när individuella planer och målsättningar ska omsättas i handling. Nätverket syftar således till att, för varandra, vara ett stöd i detta pedagogiska och praktiska arbete, men det ska också bidra till att kommunerna på så sätt kan hålla sig uppdaterade och få tips och råd av varandra inom området. Vem/vilka som ska delta i nätverket kommer att beslutas av respektive kommuns representant i FoU-rum funktionshinder/socialpsykiatri. Som vi tänker ska det vara personer som har liknande funktioner som SIV:arna haft, det vill säga, ett övergripande pedagogiskt ansvar när det gäller välfärdsteknik och IKT inom funktionshinderområdet och därmed står för utbildning, stöd och inspiration för personalen. Dessa funktioner kan inneha olika namn såsom teknik-coacher, teknikombud eller liknande.

5.2. Och nu då...

Kan vi då säga att detta projekt och den samlade kunskapen och erfarenheterna härifrån leder till verksamhetsutveckling och en mer kunskapsbaserad socialtjänst? Vi svarar ja på den frågan. Projektformen; samverkan mellan såväl FoU Socialtjänst, akademien och representanter från olika kommuner berikar. Det ger större tyngd och ett bredare perspektiv, där frågeställningar belyses från flera håll vilket ger en mer sammanhållen helhetsbild. För att verksamheten ska kunna utvecklas krävs att man jobbar brett och nyttjar olika kompetenser och erfarenheter. För att en verksamhet ska kunna sägas arbeta evidensbaserat eller kunskapsbaserat förordas tre kunskapskällor; forskning, brukaren och praktiken³⁸. Tanken är att vi, genom att ta tillvara dessa källor, kan arbeta mer systematiserat och välgrundat och därmed bli mer effektiva i att vi gör mer/fler ”rätt saker”. Det blir mer resurseffektivt och kan

---

³⁸ <http://www.kunskapsguiden.se/ebp/om-evidensbaserad-praktik/den-evidensbaserade-modellen/Sidor/default.aspx>

också vidareutveckla såväl brukare, som personal och verksamhet.

Förhoppningen är också att denna rapport (tillsammans med rapport och artiklar från forskningsprojektet) kan ses som ett underlag i att arbeta mer strukturerat och systematiserat med dessa frågor för att utveckla verksamheten som helhet, där välfärdsteknik och IKT kan ses som ett viktigt redskap i det delaktighetsfrämjande arbetet som bedrivs inom funktionshinderområdet. På så sätt tänker vi att en mer kunskapsbaserad socialtjänst kan främjas. Denna rapport vill vi också ska ses som ett led i att lyfta funktionshinderområdet och den kompetens och de möjligheter (och utmaningar) som finns där, men också för att skapa bryggor mellan verksamhetsområden så att alla områden ges samma utrymme och relevans, så att såväl övergripande systemnivå som välfärdsteknik på individnivå ges samma dignitet i planering och genomförande. I förlängningen hoppas vi det ska kunna minska risken för ojämlikheter mellan kommuner och verksamheter, samt minskad risk för utanförskap för de individer som socialtjänstens stödjer, i vårt alltmer digitaliserade samhälle.

Vi vill gärna avsluta den här rapporten med att lyfta fram ett antal punkter som vi ser som särskilt relevanta att ta med sig i det fortsatta arbetet, både för de kommuner som deltagit i projektet och andra kommuner och verksamheter.

- Välfärdsteknik och IKT främjar i sig inte delaktighet och självständighet för personer med funktionsnedsättning. Det är avhängigt hur den används och i vilka sammanhang, allt relaterat till respektive individ och dennes behov.
- I ett alltmer digitaliserat samhälle är det viktigt att se över strukturer, kompetenskrav, kompetensbehov och förutsättningar för att använda välfärdsteknik och IKT på ett sätt som främjar möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att leva som andra.
- Använd och vidareutveckla de utbildningar i surfplatta och Book Creator som redan finns framtagna.
- Formulera planer för utveckling och upprätthållande av personalens kunskap där välfärdsteknik är en del i kompetensutvecklingen.
- Utveckla konceptet med app-caféer så att det blir ett öppet och kreativt forum för såväl brukare och personal samt kanske även närstående.
- Hitta former för kommunöverskridande samarbete kring exempelvis inköp av appar och andra systemlösningar (liknande SML-it-app-lösningar).
- Skapa strukturer med tydliga och formaliserade uppdrag och ansvarsområden.
- Var representerade i nätverket för SIV:are (eller motsvarande) och se till att dess

innehåll är relevant och främjar fortsatt utveckling samt att det finns en tydlig koppling till andra nätverk inom e-hälsa och e-samordning.

- Tappa aldrig individen, den enskilda brukaren. Välfärdsteknik och digitalt stöd ska alltid ske utifrån brukarens behov och genom individuella bedömningar.
- Låt kunskaper och erfarenheter av det nära individbaserade arbetet mellan brukare och personalgrupper möta det övergripande arbetet, som ibland är tämligen fokuserat på system och i viss mån generella lösningar.
- Diskutera GDPR och andra etiska dilemman regelbundet så att risken för att individers självständighet och delaktighet inte inskränks eller begränsas.
- Använd och främja universella former av stöd så långt det är möjligt utan att för den skull missa att nyttja speciallösningar i den mån det är just den formen av stöd som faktiskt främjar den enskildes möjlighet till att inkluderas i samhället.
- Tydliggör, värdesätt och kommunicera att det som ibland (av vissa) kan ses som väldigt litet, väldigt enkelt och ibland till och med uppfattas som "lek" faktiskt skapar stor skillnad för personer med funktionsnedsättningar och deras möjlighet till kommunikation, självständighet och delaktighet i samhället.

Bilaga 1

Den första projektskissen presenterad för socialchefer inför projektet
Presenterat för socialchefsnätverket 25 september 2015

Bakgrund

Under 2014 tillsattes en arbetsgrupp för att tillskapa en inspirationsdag kring välfärdsteknik inom funktionshinderområdet. Vid första planeringsträffen uppkom idén om att ha en teknikansvarig i varje kommun. Om flera kommuner hade denna typ av arbetsposition kunde också ett nätverk tillskapas dem emellan. Vi beslutade då om att ta kontakt med Emma Sorbring, Högskolan Väst, BUV för att diskutera vidare om ett eventuellt gemensamt forskningsprojekt.

5 kommuner intresserade

Uddevalle, Orust, Tanum, Vänersborg, Munkedal. Vi har träffats vid ett par tillfällen. Diskuterat och försökt förankra idén på hemmaplan sedan i våras. *Finns plats för fler kommuner...*

Projektidé

Forskningsplan kommer att utformas mer konkret av forskare och deltagande kommuners ”teknikombud”. Önskemål; planera för 2-årigt projekt med 1 års tillägg med start 1 januari 2016.

Preliminärt syfte med studien

Att via ett teknikombud kunna stödja, utveckla personalens kunskap samt handhavande kring välfärdsteknik för personer med funktionsnedsättningar för att främja delaktighet och självständighet. Såväl **möjliggörande** som **hindrande** aspekter av välfärdsteknik ska studeras och tas i beaktande. Projektet inkluderar också att **kartlägga** hur deltagande kommuner organiserar det som har med välfärdsteknik idag. Finns det nätverk? Särskilt ansvariga? Annat? Ett utvidgat syfte är också att studien ska leda till **verksamhetsutveckling** och på så sätt bidra till att skapa en mer kunskapsbaserad socialtjänst.

Ytterligare ett utvidgat syfte är att studien ska kunna leda till produktutveckling av olika tekniska lösningar som individen behöver för att kunna leva ett så självständigt liv som möjligt.

”Teknikombudet”

En person anställs/tilldelas viss procent i tjänsten förslagsvis 30 % för att vara teknikombud/teknikansvarig (ej bestämt namn ännu på positionen). De som är intresserade av tekniska lösningar, den sociala aspekten av teknik. Kunighet kring målgruppen personer med funktionsnedsättningar.

Uppgifter:

- Nätverksmöten med de andra teknikombuden 1 ggr/månad

- Möten med arbetsgrupper
- Handledning av arbetsgrupper
- Tid med forskare
- Anordna workshops/föreläsningar på temat Valfärdsteknik i syfte att främja delaktighet och självständighet
- Inhämta nya tips, information utifrån och förmedla till arbetsgrupperna
- Hålla sig a jour med det senaste inom valfärdsteknik

Teknikombuden/tekniksansvariga ska delta i forskningen och ses som medforskare i process och dialog.

För vilka verksamheter:

Projektet kommer att omfatta de verksamheter som riktar sig till personer med funktionsnedsättningar i **åldern 0 - 30 år** som har insatser beviljat via **LSS**.

Åldersspannet möjliggör att vi kan se **livsloppet**, se vilka åldrar som olika former av stöd är betydelsefulla och ska sättas in, allt relaterat till individens utveckling.

Betydelsefullt är att ansvarig forskare håller koll på det som har med kön/genus och jämlikhet att göra, att dessa aspekter lyfts fram i studien

Studien ska också omfatta hela **vardagslivet**, dvs både skola/arbete/sysselsättning samt boende och fritid.

I den mån detta projekt visar sig ha goda effekter för såväl personal som brukare är tanken att målgruppen kan vidgas till att omfatta även de som är över 30 år. I dagsläget är det dock viktigt att ha detta åldersspann då den vitala forskningsmiljön vid Högskolan Väst, BUV arbetar just med barn, ungdomar och unga vuxna. Faller projektet väl ut kan även andra målgrupper komma att bli aktuella såsom exv. äldre personer utan funktionsnedsättningar.

Kostnader:

30 % lönekostnad för den/de personer som blir satt(a) att vara teknikombud och delta i projektet (kommunen står själv för denna kostnad)

125. 000 kr/år till Högskolan Väst, Barn och ungdomsvetenskap, denna kostnad delas mellan deltagande kommuner. (Pengar från FoU eller andra finansiärer kan ev. användas för att betala denna summa.)

10 % samordning av projektet via Kommunalförbundet (önskemål från deltagande kommuner). Denna samordnare har då ansvar för samordning av kommunernas utvecklingsprojekt och dess koppling till Högskolan Väst och BUV.

Söka medel

Vi söker inte medel nu från stora finansiärer, ev. under nästa år då forskningsplanen är klar, då kan vi söka för särskild aktivitet eller delfinansiera kostnaden till HV. Ev. kan vi använda FoU-medel till detta projekt, diskussion kommer att föras med FoU-rum funktionshinder i oktober.

PERSONALENKÄTEN

Hej!

Vår kommun kommer tillsammans med fem andra kommuner inom Fyrbodals kommun att delta i ett projekt kring välfärdsteknik tillsammans med Högskolan Väst. Syftet med projektet är att främja självständighet och delaktighet för personer inom funktionshinderområdet och tanken är att det ska ske genom digital teknik, ex surfplattor eller smartphone. Varje kommun har utsett en eller två personer som kommer att stödja och utbilda personalgrupper kring digital teknik. För att veta vilken sorts stöd som är mest efterfrågat behöver alla kommuner göra en kartläggning av nuläget. Vi vill därför be dig svara på följande frågor.

Tack för din medverkan!

Här kommer en ordlista med förklaringar på de begrepp vi använder i enkäten:

Digitalt stöd	Surfplatta, smartphone, dator
Kommunikationsstöd	Stöd för att kunna kommunicera, ex appar med bild databaser
Strukturstöd	Stöd för att strukturera upp vardagen, ex kalendrar, scheman
Orienteringsstöd	Stöd för att kunna hitta i omgivningen, kartfunktion
Underhållningsstöd	Stöd för att kunna spela spel, lyssna på musik
motivationsstöd	Stöd till aktivitet
lärandestöd	Stöd för att ta in ny kunskap
återhämtningsstöd	Stöd för vila/rekreation

Vilken kommun arbetar du i:

Vilken arbetsplats arbetar du på?

Vilka tydliggörande stöd kommer du i kontakt med i ditt arbete?

- scheman
- pektavlor
- bliss
- kommunikationskartor
- Övrigt

Om du kryssat i övrigt, vilka ytterligare stöd kommer du i kontakt med?

Använder du surfplatta/smartphone privat?

- Ja
- Nej

Om ja, hur väl tycker du att du hanterar den? Skatta ditt svar i följande skala, där 10 betyder att du hanterar det digitala stödet mycket väl och 1 betyder att du har stora svårigheter att hantera det digitala stödet. Ringa in ditt alternativ

1   2   3   4   5   6   7   8   9
10

Använder du surfplatta/smartphone i arbetet?

- Ja
 Nej

Om ja, hur väl tycker du att du hanterar den? Skatta ditt svar i följande skala, där 10 betyder att du hanterar det digitala stödet mycket väl och 1 betyder att du har stora svårigheter att hantera det digitala stödet.

Ringa in ditt alternativ

1   2   3   4   5   6   7   8   9
10

Hur trygg känner du dig i arbetet med digitala stöd? Skatta ditt svar i följande skala, där 10 betyder att du känner dig mycket trygg och 1 betyder att du känner dig mycket otrygg.

Ringa in ditt alternativ

1   2   3   4   5   6   7   8   9
10

Vad av följande har du behov av i ditt arbete?

- Grundkunskap om surfplatta
 Appar för kommunikation
 Appar för att strukturera upp vardagen
 Appar för orientering
 Appar för underhållning
 Appar för lärande
 Avancerade kunskaper kring surfplattan
 Inget av ovan
 Annat?

Om du kryssat i annat, Vad?

Skulle du vilja arbeta mer med digitalt stöd i arbetet om du fick mer kunskap?

- Ja
 Nej

Skulle du vara intresserad av att få ett uppdrag kring digitalt stöd i din arbetsgrupp?

- Ja
 Nej

Brükarenkäten (Sammanställning över frågeställningar brukarnuläge 2016)

Individens nyttjande och behov/önskemål av stöd

Har/har inte personligt digitalt stöd

Om ja, vilket?

- kommunikationsstöd
- strukturstöd
- orienteringsstöd
- underhållningsstöd
- lärandestöd
- återhämtningsstöd
- annat stöd, beskriv vilket

Behov eller önskemål om stöd

Har behov/inte behov av digitalt stöd?

Om ja, vilket? Beskriv behovet så utförligt som möjligt

- kommunikationsstöd
- strukturstöd
- orienteringsstöd
- underhållningsstöd
- lärandestöd
- återhämtningsstöd
- motivationsstöd
- annat stöd, beskriv vilket

Om nej, beskriv varför

Verksamhetens digitala stöd

Använder/använder inte verksamhetens digitala stöd?

Om ja, vilket och hur ofta?

Annat digitalt stöd

Erfarenhet av annat digitalt stöd

Om ja, vilket, och vart används stödet (hemmet, skolan, verksamhet)?

Genomförandeplan

Har mål/har inte mål i genomförandeplanen som inkluderar digitalt stöd

Om ja, beskriv målen

Ordlista till enkäten

Digitalt stöd: Surfplatta, smartphone, dator, handy

Kommunikationsstöd: Stöd för att kunna kommunicera, ex appar med bilddatabaser

Strukturstöd: Stöd för att strukturera upp vardagen, ex kalendrar, scheman

Orienteringsstöd: Stöd att kunna hitta i omgivningen, tex kartfunktion

Underhållningsstöd: Stöd för att tex kunna spela spel, lyssna på musik

Motivationsstöd: Stöd till aktivitet

Lärandestöd: Stöd för att ta in ny kunskap

Återhämtningsstöd: Stöd för att vila/rekreation

Aktiviteter utförda i varje projektkommun

MELLERUD

2016

- Projektet startades upp
- Nätverksträffar en gång/månad
- Bygga upp och konkretisera projektet
- Information till ledningsgrupp
- Information till politiker
- Information till alla personalgrupper inom stöd och service
- Personalenkät
- Planering av inspirationsdag
- Planering av deltagande i MVTe konferens Stockholm
- Planering och genomförande av workshop i appen Book Creator i urvalsgrupperna
- Delstudie 1

2017

- Information till kommunens funktionshinderråd
- Sammanställning och kartläggning av personalenkät
- Deltagande vid MVTe mässan Stockholm
- Inspirationsdag för Fyrbodals kommunerna vid Högskolan Väst
- Active Quiz
- Planering för utökande av Ipads i korrtidsboende
- Externa utbildningar DART och Klangfärg

2018

- Planering för deltagande i nationell konferens i Kalmar
- Deltagande i nationell konferens Kalmar
- Informella intervjuer till forskningsdelen
- Fokusgruppsamtal forskningsdelen
- Planering av inspirationsdagar ”Kommunikation och välfärdsteknik” i Mellerud
- Planering av appcafé.
- Genomförande av appcafé
- slutrapport

MUNKEDAL

2016

- Uppstart av projektet
- ”Bygga” och konkretisera projekten; syfte, avgränsningar, fokus, arbetssätt, innehåll och upplägg etc.
- Information till ledning och personalgrupper dagligverksamhet
- Kartläggning av erfarenhet och behov av digitalt stöd hos personal och kartläggning av brukares erfarenhet och behov av digitalt stöd
- Planering och genomförande av aktiviteter
- Utbildningstillfällen Valfärdsteknik, Ipad och Book Creator
- Delstudie 1

2017

- Deltagande i MVTe konferensen i Stockholm
- Trilo Active Quiz (testa och utvärdera)
- Inspirationsdag våren 2017 Högskolan Väst
- Externa utbildningar Dart och Klangfärg (Personal och SIV)
- Repetition i personalgruppen i appen Book Creator
- Information till ledningsgrupp
- Stärkt samarbete med it
- Ipads kopplas till SML-it

2018

- Delstudie 2, deltagit i förarbete och fokusgrupp
- Arbete/stöd enskild individ
- Fortsatt arbete it och tekniska lösningar
- Hitta sätt att möta ny lagstiftning GDPR
- Fortsatt arbete öka kunskap i personalgruppen
- Huvudområde: Planera inför framtiden. Från projekt till långsiktig satsning i större skala
- Informerat på stödpedagogprogrammet (Yrkeshögskolan) om projektet och valfärdsteknik
- Avstämningsmöte med chefer, kommunrepresentanter och politiker

ORUST

Orust har som tidigare nämnts inte kommit igång med projektet. Joakim har dock deltagit vid de flesta nätverksmötena och vid de båda avstämningsmötena. Utöver det har han också på hemmaplan arbetat för att få igång projektet på olika sätt.

TANUM

2016

- Projektet startas och gemensamt informations- och utbildningsmaterial tas fram
- Information om projektet ges till omsorgsnämnd, funktionshinders ledningsgrupp och samtliga personalgrupper
- Enkäter för personal och nuläge för brukare togs fram under våren
- All personal på daglig verksamhet och boende har under hösten utbildats och inspirerats vid tre tillfällen per person och getts grundläggande kunskaper i surfplattan, specifik kunskap i en ”bred” app med många användningsområden samt appar kopplade till brukarnas specifika behov
- SIV handleder pedagogerna i respektive verksamhet, så att de blir verksamheternas kontaktpersoner i teknikfrågor
- Efter grundutbildningarna har SIV funnits tillgänglig och ger punktinsatser till de verksamheter som har behov av antingen att utbilda personal eller vid uppföljning av genomförandeplaner och vid nya behov hos brukare. Ett arbetssätt där surfplattan är närvarande i det dagliga arbetet har utvecklats
- Planering av inspirationsdag
- Delstudie 1
- Samarbete med it-avdelningen
- Information till Kommunakademien Väst

2017

- Deltagande på MVTe konferensen i Stockholm
- Trilo Active Quiz (testa och utvärdera)
- Inspirationsdag för Fyrbodals kommuner vid Högskolan Väst
- Punktinsatser och inspiration i samtliga arbetsgrupper
- Externa utbildningar Dart och Klangfärg (Personal och SIV)
- Samarbete med it-avdelningen
- Information till Socialnämndordföranden från Fyrbodals fjorton kommuner

2018

- Punktinsatser och inspiration i samtliga arbetsgrupper
- Nytt boende för barn öppnas och inkluderas i arbetet
- Delstudie 2
- Utvecklingsarbete med GDPR kopplat till exempelvis surfplattor

UDDEVALLA

2016

- Uppstart i två verksamheter (senare ”pilotgrupper”)
- Bas-stöd till verksamheterna kring att komma igång och använda surfplatta

2017

- Fortsatt stöd till ursprungliga pilotgrupper
- Fokusbyte, SIV:arna valde att rikta sig till två nyckelgrupper för större effekt; app/it-gruppen och verksamhetspedagoggruppen
- Genomgång för grupperna av apparna Book Creator, Xnote och Matglad.
- Uppstart av närmare samarbete med it-avdelningen
- Urval och förberedelse inför delstudie 2

2018

- Fortsatt samarbete med verksamhetspedagoggruppen: ”nystart” med appen Book Creator + uppföljning
- Fortsatt samarbete med app/it-mötesgruppen med appen Book Creator + uppföljning
- Delstudie 2

VÄNERSBORG

2016

- Projektet startades upp
- Nätverksträffar startar
- Bygga upp projektet med dess former
- Information till ledningsgrupp och politiker
- Planering av inspirationsdag
- Planering av deltagande i MVTe konferens Stockholm
- Påbörja workshop i en verksamhet vi använder appen Book Creator och vi utformar hur vi ska gå till väga

2017

- Sammanställning och kartläggning av personalenkät
- Deltagande vi MVTe mässan Stockholm
- Inspirationsdag för Fyrbodals kommunerna vid Högskolan Väst
- Uppstart för alla enhetschefer och kommunikationsombud. Vi presenterar projektet och vad vi ska göra ute i alla enheter. De som var med fick även pröva på appen Active Quiz
- Påbörjade arbetet med att ha workshop för all personal inom LSS och socialpsykiatrin
- Trilo Active Quiz som vi testar och utvärderar

2018

- Vi fortsätter med arbetet med workshops och information om användandet av IKT. Vi är ute i alla verksamheter inom LSS och socialpsykiatri
- Fokusgrupp och samtal för forskningsdelen
- Köper abonnemang för appen Active quiz så att alla verksamheter har chans att använda den
- Har introduktion för alla kommunikationsombud i användandet av appen Active Quiz
- Möten med kommunikationsombuden där vi går igenom om IKT
- Vi hade ett app café där vi har bjudit in alla verksamheter
- Slutrapport

Fyrbodals kommunalförbund – 14 kommuner samarbetar för tillväxt

Museigatan 2 • Box 305 • 451 18 Uddevalla
Vxl 0522-44 08 20 • www.fyrbodals.se